بالیسان

تۆماری مێژووی بیست ساڵەی بوون بە ناحیە

١٩٩٨ - ٢٠١٨

باڵیسان

تۆماری مێژووی بیست ساڵەی بوون بە ناحیە

١٩٩٨- ٢٠١٨

ئامادەکردنی / مخلص اسماعیل ابراهیم

دیزاین / محسن صالح بالیسانی

چاپ/ یەکەم

چاپخانە / ماردین

ساڵی چاپ / ٢٠١٩

تیراژ/ ٢٥٠

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان / هەرێمی کوردستان ژمارەی سپاردنی (٣٧٧) ساڵی ٢٠١٩ پێدراوە.

چەند زانیاریەکی پێویستی سەرەتایی لە پێش پێشەکیەوە.

وشەی بالیسان لە چیەوە هاتوە؟ بەم شێوەیە ڕاڤەکراوە.

- ماموٚستا ئەحمدی قاجانی لە کتێبی خوٚی بەناوی (شعلة في درب التأريخ) دا دەڵێت، بالیسان وشەیەکی (سریانیە) و بە واتای نزارو قەد پاڵ دێت.
- ماموٚستا (مەحمودی حەمامیان) لە کتێبی خوٚی بەناوی (ستارەی تابان) بە فارسی نوسراوە دەڵێت بالیسان بەزمانی ئارامی واتا (هێلانە).

ماموٚستا مەلا (فتح الله)هەرتەلی لە کتێبی خوٚی (مبحث عن منطقة بيتواتة) هوٚی ناونانی دەگەڕێنێتەوە بوٚ هاتنی هەندێ لە گوٚتیەکانی نزیك دەریای قەزوین و مانەوەیان لێرە ئەو دەشتەی کە لێوەی هاتون ناوی بالیسان بوە، هەمان ناویان لێناوە بە زمانی مادد واتا (مێرگ) دەڵێ پێش هاتنیان ناوی ئەردەهان بوە.

- تەها باقر لە کتێبی خوٚی (الاماکی) دەڵێت بالیسان بە زمانی عیبرانی واتا (بەروٚچکە).
- ماموٚستا (ئەنوەر مائی) دەڵێت وشەی بالیسان بە زمانی قەدمونی (میبطر) ی واتا (پیروٚز)، کاتی خوٚی بەر لە مێژوی زاین کوٚمەڵە قەدمونیەك پەرستگەیەکیان دروست کردوە ناویان ناوە بالیسان واتا (پیروٚز). ماموٚستا حوزنی موکریانی و شەریفی حەیدەری و مەلا سەلامی حەیدەری پشتگیری ئەم ڕایەیان کردوە. بوٚ مێژو ئەم زانیاریانەم وەرگرت لە کوٚچکردو (مەلا خالید حسێن حەسەن) ناسراو بە مەلا خالید چاوشین لە ٢٦ / ٥ / ٢٠٠٢ بە داخەوە بەڕوداوی ئوٚتوٚمبێل کوٚچی دوای کرد، ئەو لە مەلا سەلامی حەیدەری کوٚچکردوی وەرگرتبو منیش پاراستم. تا ئێستا ئەوەندەی بە دواداچونم کردوە ئەو سەرچاوانەم بەردەست نەکەوتون هیوام وایە خەڵکی شارەزا لە ئایندەدا لێکوٚڵینەوەی تەواو بکەن و ساغی بکەنەوە.

- وتراوە ناوی بالیسان کوردیەو بەم شێوەیە لێکدراوەتەوەو ماناکراوە.
- (با) بە ئاشکرا ماناکەی دیارە.

(لیس) بەم شوێنە دەوترێت کە با نەگرێتەوە، ئەوانەی دەچن بۆ ڕاو لە شوێنی لیس دەگەڕێن بە تایبەتی بۆ ڕاوی (کەو) چونکە شەوان کەو لیسی تایبەتی خۆی هەیە. سەرەتای دروست بونی بالیسان دەکەوێتە پشت کانی گەورە کە زۆر لیسە با کەم دەگرێتەوە. وتویانە بای لیس نیە لەگۆکردندا بوە بە بالیسان. وەکو شەقلاوە وتراوە سەرەتا شەقل و ئاو بوە یان ئاو شوێنەکەی شەق کردوە وتویانە شەق ئاوە دواتر بوە بە شەقراوە بە زاراوەی خۆشناوەتی، لە نوسین دا بوە بە شەقلاوە. ئەم ڕایە لاوازەو پشتگیری نەکراوە.

ناوی گوندەکانی لە چیەوە هاتوە ؟

خەتێ / بەهۆی ناکۆکی لەسەردەسەلاَت لە نێوان میرنشینەکان لە کۆن دا وەك(خەت) واتا هێڵی سنور نیشان کراوە لە نێوان خۆشناو و هەروتی، ئەمە لەسەر زاری دانیشتوان.

بێڕۆ / هۆی ئەم ناوە دەگەڕێتەوە بۆ هەڵکەوتەی جوگرافیای ئەم گوندە کە هیچ ڕوی تەخت و ڕاستی نیە واتا (بێ ڕوە). هەندێکیش دەڵێن لە (پێ ڕۆ) هاتوە بەمانا ئاژەڵداری هەبوە.

توتمە / تا ئێستا مانای نەزانراوە وتراوە وشەیەکی (ئەخمینی) یە بەلاَم ماناکەی نازانرێت.

باروکاوە / دەوترێت لە (بلاروکاوە) وە هاتوە بەهۆی بونی دار بلاروك لێی لە کۆندا.

دەراش / دەراو و ئاشی هەبوە لە کۆن دا، ناوی (دەراش)ی بەبەردا بڕاوە.

کانی بەرد / ئەو ئاوەی بۆتە سەرچاوە بۆ دانیشتوانەکەی لە ناو بەردێك هاتۆتە دەرەوە و وتراوە (کانی بەرد).

شێخ وەسان / لەدەم خەڵکەوە دەڵێن لە ناوی شێخ وەسمان ناوێك ئەم ناوەی بۆ داتاشراوە، هەندێك دەڵێن لە (شێخ وەستان) هاتوە واتا ئەم شێخانەی لەوێ ژیاون وەستا بون ئنجا لەقسە یان لە پیشەدا.

بێراوە / لە ئاژەڵ داری بەخێوکردنی مەڕو بزن دا شوێنی تایبەت هەیە بۆ (بێری) کردن واتا دۆشین، وتراوە بێریاوە دواتر بوە بە بێراوە، کانی (بێریان)ی بەڵگەیە بۆ ئەم ناوە.

خۆران / بەهۆی هەڵکەوتەی جوگرافی ئەم شوێنە هەموی گڵەو بەردی نیە، بە زاراوەی خۆشناوەتی واتا هەموی (خۆرە) و بەردی نیە وتراوە(خۆران).

شیرە / مێژوی ئەم گوندە زۆر نیە و دانیشتوانی ئەڵێن بەشێك بوە لە بێراوە ناوەکەشی لە ئاوە شیر هاتوە، کە دەکەوێتە سەروی گوندەوەو سەرچاوەی ئاوی دانیشتوانیەتی، شیرەی سەرو شیرەی خوارو لەمەوە هاتوە.

سپیلکە / مێژوی زۆر دورنیەو ناوەکەی لە ئاوی کانی سپیلکە هاتوە.

تێبینی / دەکرێت خەڵکی شارەزا بچنە بنج و بناوانی هەریەکێك لەم ناوانەو زیاتر ساغی بکەنەوە.

شیرەی سەروو - ٢٠١٨

شیرەی خواروو - ٢٠١٨

بێراوە - ٢٠١٨

خەتێ - ٢٠١٨

بێڕۆ - ٢٠١٨

توتمە - ٢٠١٨

* **کارەسات و سوتان.**

- **بۆ کۆتایی هێنان بە حوکمی میرنشینە کوردیەکان سوپای عوسمانی (تورک)هاتۆتە باشوری کوردستان و تا توانیویەتی زوڵم و ستەمی کردوە، کاتی گەیشتونەتە سنوری بالیسانیش کارەساتی گەورەیان ئەنجامداوە. دەگێڕنەوە کە سوپای تورك چاڵی گەنمیان دەدۆزیەوەو ئاگریان دەدا و(هەمبان)ی دانەوێڵەیان لەگەڵ خۆڵ تێکەڵ دەکردو پەلەوەڕیان سەردەبڕی. تالآنی بێشوماریان کردوە بۆ ئەوەی خەڵکەکەی لە برسان بمرن و نەمێنن. بەسالأچوان دەڵێن گەر تورك هات نانی سەر سێر بەجێبێڵە، ئەمە بە لگەیە بۆ دڕندەیی سوپای عوسمانی.**
- **سوپای ڕوس لە جەنگی جیهانی یەکەم هاتۆتە کوردستان و بێرەدا گوزەری کردوەو نەهامەتی زۆری بۆ دانیشتوانەکەی هەبوە.**
- **سوپای ئینگلیز لە ساڵی ١٩١٨ هاتۆتە ناوموسڵ، بەدوایدا هاتۆتە هەولێرو هەڵکشاوە تا ئەم دەڤەرە، ئاگاداری ئاغاو بەگ و دەسەلأتدارو سەرداری هەر گوندێك دەکات، هەرکەس خۆی بداتە پاڵ چیای هەوریٚ ئەوە بە تەسلیم بون دادەنرێت و خۆی و گوندەکەی پارێزراو دەبن، بە پێچەوانەوە هەرکەس خۆی ڕادەست نەکات گوندەکەی دەسوتێنرێت. ئەو کات ئاغای بالیسان (عەزیز بەگ) بوە، ڕای کردوە و ئامادەنەبوە تەسلیم بێت بۆیە سوتێنراوە. سوپای ئینگلیز لە نزیك گردی دێگە بە دیاری کراوی لەو شوێنەی ئێستا پێی دەڵێن (ڕێزە توو) هەڵیداوە.**
- **لەسەر دەستی حکومەتی ناوەندی بەغدا لە ساڵی ١٩٦٣ سوتێنراوە. دانیشتوانەکەی ئاوارە بون.**
- **ساڵی ١٩٧٤- ١٩٧٥ بە هۆی زۆری بۆردومانی تۆپ و فڕۆکە جەنگیەکانی سوپای عیراق ژیان تیایدا زۆر ئەستەم بوە و نزیك بوە لە چۆڵ بون، چەکی ناپاڵم و فسفۆریشی تیادا بەکارهاتوە.**
- **لە ١٦ / ٤ / ١٩٨٧ لەلایەن فڕۆکە بۆمب هاوێژەکانی حکومەتی دیکتاتۆری لە ناوچوی بەعس بۆ یەکەم جار لە کوردستان دانیشتوانی سقیلی شێخ وەسان وبالیسان و دەورو بەری بەخەستی کیمیاوی باران دەکرێن. دەبێتە هۆی شەهیدو بریندار بونی ژمارەیەکی زۆر لە منداڵ و ژن و پیرو گەنج وپیاوی سنورەکە و**

ژینگەی ناوچەکە ژەهراوی دەبێت. لەبەرئەم هۆیە بو پەرلەمانی کوردستان ڕۆژی ٦/١١ / ٢٠٠٨ بە یاسای ژمارە(٨)ی ساڵی ٢٠٠٨ بەرواری ١٦ / ٤ هەمو ساڵێکی بە ڕۆژی ژینگەی کوردستان ناساند. دوبارە لـە (١٩٨٨/٧/٣١) لەگەڵ گوندی خەتێ کیمیاباران کراوەتەوە و بۆتە هۆی شەهیدو بریندار بونی چەندان کەس، بۆ کۆتایی ١٩٨٨ هەمو سنورەکە سوتماك کراوە و بوەتە ناوچەی قەدەغە کراو (محرمة). دانیشتوانەکەی بەشێکی زۆر کەمی ڕوی لە ئێران کردو ئەوەی تری لە ئۆردوگا زۆرەملێکان نیشتەجێ بون و هەندێکیشیان چون بۆ شارەکانی تری کوردستان.

- سەرنج / دۆخەکە بەم شێوەیە ماوەتەوە تاکو ڕاپەرینە مەزنەکەی ٥ / ٣ / ١٩٩١ هەرلەو ساڵەدا وردە وردە دانیشتوانی سنورەکە هاتنەوەو خانویان دروست کردنەوەو دەستیان بە ژیان کردەوە.
- تێبینی / لە مێژودا لەسەر زاری دانیشتوانەکەی ١- لەگرانی گەورەدا خەڵکی زۆر لە ناوچون، بەهۆکاری زۆر وەك نەبونی و برسێتی و نەخۆشی جۆراو جۆر.٢- ئاوی کانیێ گەورە وشکی کردوە دانیشتوانی باریان کردوە بۆ شوێنەکانی تری دەورو بەری بەڵام ماوەکەی زۆر نەبوە دواتر گەڕاونەتەوە. ٣- سن و کیسەڵەو کلۆ داویەتی لە بەروبومەکان بەتایبەتی گەنم و جۆ.٤- بەفری ئەستور باریوە نمونە ساڵی ١٩٩٢ زیاتر لەیەك مەترو سی سانتیم ناو دێکان و نزیکی دوو مەتر لە چیاکانی باریوە.

بەناوی خوای بەخشندەی میهرەبان

پێشەکی :

مێژوناسان ولێکۆڵەرەوان و شارەزایانی بوارە جیاوازەکانی تری کۆمەڵگە، ڕەخنەی زۆریان هەیەگەلەکەمان کەمتەرخەمە لە نوسین و تۆمارو ئامار ئەمەش ڕاستە. بێگومان ئەم بوارە گرنگە لە ئێستاو لە ئایندەدا، سودی باشی هەیە بۆ زۆر بابەت و توێژی جیاواز. لەم چەند لاپەڕەیە دوای ئەوەی بالیسان بوە بە ناحیەو سنوری ئیداری بۆ دیاری کراوە، ئەوەی خراوەتە ڕو لە نوسین و تۆمارو ئامار بەندە پێی هەڵساوە. بێگومان بێ کەم و کوڕی نابێ بە تایبەتی بۆ من کە شارەزایەکی ئەو تۆم نیە لەم ڕوەوە. بەهەرحاڵ بە باشم زانی ئەوەندە هەبێت نەك هەر هیچ نەبێت. سوپاسگوزاری هەمو ئەو کەسانە ئەکەم کە بە بچوکترین شێوەش بێت هاوکاریان کردوم.ئەوەندەی ئاگاداربم تا ئێستا هیچ کەسێك هەڵنەستاوە بە کارێکی لەم شێوەیە٠ هیوام وایە خزمەتێکی بچوکم کردبێت.

مخلص اسماعیل ابراهیم

٢٤ / ٧ / ٢٠١٨

دروست بونی ناحیەی بالیسان

گەلێك میللەت توشی شەڕی ناوەخۆ بون، کورد دوای ڕاپەڕینی ٥ / ٣ / ١٩٩١ پاش کیمیاوی باران و کوشتنی بەکۆمەڵ و وێرانبونی زیاتر لە ٤٠٠٠ هەزار گوندو شاربە دەستی حیزبی بەعسی لەناوچو، ئەوەی نابو بە بیری هیچ کەسدا هاتبا شەڕی ناوەخۆ بو، بەس داخی گرانم ڕویدا، شەڕی ناوەخۆ ماڵوێرانی و کارەساتی زۆری لێکەوتەوە، ئەوەی لە هەمویان جەرگبڕتر دابەشبونی باشوری کوردستان بو بۆ دوو خۆبەڕێوەبردن (دووئیدارەیی) و بەهەزاران ڕۆڵەی ئازیزی کورد بونە قوربانیی شەڕی خۆکوژی، بەرواری ٣٠ / ١٠ / ١٩٩٨ ساڵیادی یەکەمی یەکێك لە قوربانیەکان (نەجیم ئەحمەد حوسێن) ناسراو بە مەلا نەجم بوو، کە ڕۆڵەیەکی تێکۆشەرو جوامێرو ئازاو لەخۆبوردوی کەم وێنەبوو. بەڕێز (کۆسرەت رەسول علی) سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیرانی ئەوکات (ئیدارەی سلێمانی) مژدەی بون بە ناحیەی بە دانیشتوان دا، وە هەر لەو رۆژەدا کارەبای نیشتمانی هەڵکرد، کە پێش چەند ڕۆژێك بە کاری بە کۆمەڵ و بە دەستی دانیشتوانی سنوری ئێستای ناحیەی بالیسان کارەبا گەینرابوە کانی (باراوی)ی بالیسان ودواتر بۆ گوندەکانی تریش بردرا. فەرمانی بون بەناحیە بەفەرمی لە ٢٨ / ١٢ / ١٩٩٨ دەرچو، بەڕێز صالح ئەکرەم حەیدەری وەك یەکەم بەڕێوەبەری نەحیە لە ١٥ / ٤ / ١٩٩٩ دەست بەکاربو. سنوری ئیداری و جوگرافی ئەم گوندانە لە خۆ دەگرێت، (گوندی خەتێ- گوندی بێرۆ- گوندی سپیلکە - گوندی باروکاوە - گوندی توتمە - گوندی دەراش - گوندی کانی بەرد - گوندی شێخ وەسان - گوندی بێراوە - گوندی خۆران - گوندی شیرەی خواروو- گوندی شیرەی سەروو)٠بالیسان لە ڕوی کارگێڕیەوە سەر بە قەزای شەقلاوە - پارێزگای هەولێرە بە دوری (٣٠) کم دەکەوێتە باکوری خۆرهەڵاتی شەقلاوە.

شێخوەسان - ٢٠١٨

خۆران - ٢٠١٨

دەراش - ٢٠١٨

تۆماری دروست بونی داو و دەزگا حکومیەکان وخزمەتگوزاریەکان.

دەزگای حکومی + خزمەتگوزاری.	بەروار	تێبینی
کارەبا	٣٠ / ١٠ / ١٩٩٨	سعید توتمەیی + یاسین بالیسانی + عبداللە شێخ وەسانی لێژنەی سەرپەرشتی و کۆکردنەوەی هاوکاری بون بۆ هێنانی کارەبا.
فەرمانی ئەنجومەنی وەزیران بۆ بون بەناحیە.	٢٨ / ١٢ / ١٩٩٨	
یەکەم بەڕێوەبەری ناحیە دەست بەکاربو.	١٥ / ٤ / ١٩٩٩	صالح اکرم اسماعیل حەیدەری بوبە بەڕێوەبەری ناحیە زیاتر لە ١٥ساڵ خزمەتی زۆری کرد.
بنکەی ئاسایشی بالیسان.	١٩٩٩	محمد حسین (هاورێ کاوە)بو بە ل. بنکە.
بنکەی پۆلیسی بالیسان.	١٩٩٩	ملازم خدر ل. بنکە بو.
دارایی	١٩٩٩	مەهدی مستەفا حمدامین بو بە لێپرسراو.
یەکەم ئەنجومەنی بالا هەڵبژێردرا.	١٠ /٧ / ١٩٩٩	محمد طه (خەتێ) قادر طه(توتمە) صابر مستەفا (شێخ وەسان) جلال طه(بالیسان) حاجی تۆفیق(شیرە).
سەرۆکایەتی شارەوانی بالیسان.	٣ /٢ / ٢٠٠٠	بۆیەکەم جار هەڵبژاردن لە کوردستان کرا بۆسەرۆك و ئەنجومەن(جمال رسول حاجی)بە سەرۆکی شارەوانی هەڵبژێردرا.ئەنجومەنەکانیش (حسن رسول - محمد رسول - محمد شێخە - زیاد باوکر).دوای چەند مانگێك م. جمال دەستی لەکار کێشاوەو حسن رسول حسن بو بە سەرۆکی شارەوانی.
کردنەوەی یەکەم خوێندنگەی ناوەندی.	٢٠٠٠	مامۆستا / عبدالقادر محمد خدر بەڕێوەبەربو.زۆربەی وانەکانی دەوتنەوەو دڵسۆزانە خزمەتی کرد.شایانی رێزە.
بینایەی ئاژەڵداری (بەیتەریە)	٢٥ / ١ / ٢٠٠١	
دروست کردنی کۆمەڵگەی فەرمانگەکان (مجمع دوائر) + سێ خانو بۆ لێپرسراوانی حکومی.	٢٠٠٢	
بینایەی بەشی ناوەخۆی خوێندکاران	٢٠٠٣	مامۆستایان و خوێندکارانی شوێن دور نیشتەجێ بون تیادا.
بنکەی پۆلیسی فریاکەوتنی بالیسان	٣ / ١١ / ٢٠٠٣	رائد /طالب مصطفی بو بە لێپرسراو.
بنکەی پۆلیسی دارستانی بالیسان	١ / ٢ / ٢٠٠٤	سەلام حەیدەر وەیس بو بە لێپرسراو.
بنکەی پۆلیسی بەرگری شارستانی بالیسان	٨ / ٨ / ٢٠٠٤	فرسەت مصطفیصابر بو بە لێپرسراو.
کۆمسیۆنی هەڵبژاردنەکانی عێراق	٢٠٠٥	ئۆفیسی لە ناو بینایەی ناحیە بو.

دابەش كردنی زەوی بەسەر فەرمانبەارن و بێجێ و ڕێیەکان لە لایەن شارەوانی باليسان	١٦ / ٦ / ٢٠٠٥	٣١١ پارچە زەوی بو بەشەكيان درانەوە خاوەن زەویەکان وەك قەرەبوبۆيان.
نەخۆشخانەی گشتی شەهيد شێخ سلێمان / باليسان.	٢٩ / ١٠ / ٢٠٠٥	لەلايەن وەزيری تەندروستی كراوە د. گێلاس محمد كرابە بەڕێوەبەر.
دانانی بورجی تۆڕی پەیوەندی (سانا) دواتر بو بە كۆڕەك تيليكۆم.	٢٠٠٥	پێش دانانی بورجەكە بە دەگمەن تۆڕی پەیوەندی (شبكة)لە هەندێ شوێن هەبو.
بینایەی هۆبەی كشتوكاڵی باليسان	٢٠٠٥	پیشتر لق بو كرا بە هۆبە، عبدالله عباس لێپرسراوی هۆبە بو پێشتر لقێك لە ١٩٩٨ كرابووەوە حسن سيدا رواندزی ل. بو.
تەلەفۆنی نۆرماڵ	٢٥ /١ / ٢٠٠٦	١٥ هێڵ بون.
هۆڵی بۆنەكان	٢٦ / ٢ / ٢٠٠٦	تەواو كرا.
٢٢ دووكانی شارەوانی لە سەر شەقامی گشتی باليسان	٨/ ٨ / ٢٠٠٦	تەواو كران ژمارەيان ٢٢ دوكان بو.
باڵەخانەی پزيشكان	٨ / ٧ / ٢٠٠٦	نزيك نەخۆشخانەی گشتی. سێنهۆمە
مزگەوتی شێخ محی الدين	٢٠٠٦	نزيك بینایەی ناحیە. دروست كردن / خێرخوازی.
پاركی (هەڤاڵ مام جەلال)	٢٠/ ٥ /٢٠٠٧	نزيك گۆڕستانی بادينار.
قیرتاوكردنی ڕێگای زینەتیر	١٢ / ٦ / ٢٠٠٧	دەست پێكرا بە چەند مانگێك تەواوبو.
فەرمانگەی باری شارستانی باليسان (نفوس)	٢٢ / ٧ / ٢٠٠٧	ئومێد خاليد حسێن بو بە لێپرسراو.
خوێندنگەی ئامادەيی تێكەڵاو / باليسان	٩ / ١٠ / ٢٠٠٧	م/ عبدالقادر محمد بەڕێوەبەربو.
خوێندنگەی بنەڕەتی شەهيد عبدالخالق /باليسانی تێكەڵاو	١٧ / ٩ / ٢٠٠٧	م. صلاح حسين عيسى بەڕێوەبەر بو. پۆلەكانی ٧ + ٨ + ٩ی بۆ جياكرانەوە لە ئامادەيی.
چەو ڕێژكردنی كۆڵانەكانی باليسانی نوێ.	٢٨ / ٤ / ٢٠٠٨	
لێدانی بيری ئيرتيوازی	١٤ / ٥ / ٢٠٠٨	دوو بير لە بن زينەتير يەك لە گەری ئەشكەوت. ئيستا لە بن زين ٥ بير هەن يەك لەكاركەوتوە.
دانانی چەند كورسی ومێزو كەپرو ياری منداڵان بۆ گەشت و سەيران	١٧ / ١٢ / ٢٠٠٨	لە نزيك گوندی دەراش.
تۆڕی كارەبای باليسان + شێخ وەسان.	٣٠ / ٩ / ٢٠٠٩	نۆژەن كراوە بە شيوەی نوێو ئەندازياری.
كۆنكرێت كردنی جۆگاكانی ئاودێری ناو	١٠ / ١٠ / ٢٠٠٩	قۆناغی يەكەم لە ١٩٩٨ نزيكەی ٥٠٠ مەتر

گوندی بالیسان. ١٦٠٠ مەتر		جۆگای ناو گوند هەردوو بەری رۆژهەلأت و رۆژاوای کانی گەورە جێ بەجێ کرا بو.
قیرتاوکردنی ڕێگای شرێمك	١٥ / ١٠ / ٢٠٠٩	نزیکەی ٢ کم ە.
یاریگای چیمەنی دەستکرد	٢٠٠٩	نزیك یاریگای گەورەی تۆپی پێ.
دروست کردنی سیاجێك و ناشتنی نەمام	١٦ / ٤ / ٢٠١٠	نزیك دەراش / لە یادی کیمیاباران.
دروست کردنی مەزارو کێلی شەهیدانی کیمیاباران کراو.	١٦ / ٤ / ٢٠١٠	نزیك گۆڕستانی بادینار / لە یادی کیمیاباران ناوی شەهیدانی کیمیابارانی لەسەر نوسراوە.
قیرتاوکردنی رێگای بالیسان +شێخ وەسان	٢٢/ ٧ /٢٠١٠	تەواو بو.
دروست کردنی هۆڵی پرسە.	٢٠١٠	٢٠٠٩/٧/١٨ دەستی پیکرد. سەرەتای ٢٠١٠ تەواوبو.
فەرمانگەی ئاوی بالسان.	٢٠١٠	فەرمانبەرەکانی گرێبەست بون.
دانانی بەردی بناغەی ١٥٠ خانو بۆ شەهیدانی کیمیاباران.	١٦ / ٤ / ٢٠١١	نزیك گۆڕستانی بادینار / لە یادی کیمیاباران لە١٨/١٢ / ٢٠١٣ تەواوبولە ١٦ / ٤ / ٢٠١٦ دابەش کرا بەسەر کەس و کاری شەهیدان.
زێراب + تۆڕی ئاو + کۆنکرێتی شۆستە /بالیسانی نوێ	٢٩ / ٧ / ٢٠١٢	تەواو بو وەرگیرا.
بنکەی چاککردنەوەی کارەبای بالیسان.	١٥ / ٥ / ٢٠١٣	عوسمان ئەحمەد مێرگەسەری ل.بو.
دانانی بورجی ئینتەر نێت	٢٠ / ٦ / ٢٠١٣	نزیك گوندی دەراش.
دروست کردنی ڕێگای دوو سایدتاکو ناحیە	٢٨ / ٩ / ٢٠١٣	تەواو بو.
وێستگەی کارەبای بالیسان	٢٠١٣	٢٠١٦ تەواو دەستی بەئیشکردن کرد.
مزگەوتی (شێخان)	١٩/ ١٢ / ٢٠١٤	سەرڕێگای گشتی پێش نوێژو وتار خوێن / مامۆستا مەلا ڕزگار موحەممەد یەکەم وتاری هەینی خوێندەوە/ دروست کردن / خێرخوازی.
مزگەوتی تەقوا (تقوی)	١ / ٦ / ٢٠١٧	دروست کردن / خێرخوازی.
مزگەوتی گەڕەکی (شەهیدان)	٢٠١٧	دروست کردن / خێرخوازی/تا ئێستا ناونەنرایەلەناو گەڕەکی شەهیدانە.
مزگەوتی نزیك گردی دێگە	٢٠١٧	دروست کردن / خێرخوازیناو نەنراوە.
کۆمسیۆنی بالأی هەڵبژاردن و ڕاپرسی هەرێمی کوردستان	٢٠١٧	بەروار یاسین بو بە لێپرسراو.

مزگەوتی شێخان

باخچەی ساوایان - بالیسان

وەرزش/ زۆر بواری جیاوازی هەیە و گرنگە، پێشکەوتن و چالاکی وگەشەپێدانی بەندە بە ڕۆڵ پێدان و هاوکاری لایەنی پەیوەندیدار.

یاریگای گەورەی تۆپی پێی بالیسان	٢٠٠٤	بەشی باکوری بە کۆنکرێت دروست کراوە بۆ دانیشتن + سیاج کراوە/ شوێنەکەی خوار گۆڕستانی بادینارە.
دروست بونی یانەی وەرزشی	٢٨ / ٨ / ٢٠٠٤	بە نوسراوی ژمارە ٧٤٠ لیژنەی ئۆلۆمپی کوردستان صالح اکرم حەیدەری لێپرسراوی یانەبو.
یەکەم خولی کۆنگفۆ	٢ / ٩ / ٢٠٠٤	مهاجر شیخ وەسانی ڕاهینەر بو.
یەکەم خولی بالە	٤ / ٩ / ٢٠٠٤	حەوت تیپ بون.
یەکەم خولی تۆپی پێ	١٣ / ٩ / ٢٠٠٤	دە تیپ بەشداربون ئەوانیش (بالیسان ١ +بالیسان٢ + کانی بەرد +شێخ وەسان + خۆران +بێراوە + توتمە + دەراش + مێرگەسەر بۆ دروست بونی تیپی هەڵبژاردەی وەرزشی بالیسان بو.
یەکەم ڕاکردنی ٦٠٠٠ مەتری بۆ کوڕان	٢٠ / ٤ / ٢٠٠٥	سەفین یوسف یەکەم، ئاکۆ محمد دوەم، بەشدار سەمەد سێیەم.
یەکەم بەشداری تاقی کردنەوەی کیك بۆکسین لە دەربەندیخان سازکرابو.	٣٠ / ٩ / ٢٠٠٥	٨ وەرزشوان بەشداربون (تەیب مستەفا+کردار حمدامین+میران حمدامین +گۆران خالد+جوتیار حمدامین +تحسین عبدالرحمن +بێستون ارکان +بەختیار محمدعلی پشتێنی زەردیان وەرگرت.
خولی دوەمی تۆپی پێ	٢ / ٨ / ٢٠٠٦	١٢ تیپ بون تیپی تۆپی پێی شەهید (ملانجم) یەکەم بو تیپی تۆپی پێی برایەتی شەهید (عەریف حەسن) دوەم بو.
یەکەم ڕاکردن (مەراسون) بۆ کچان	١٧ / ٤ / ٢٠٠٨	١٠ وەرزشوان بەشداربون (جیهان حمدامین حکیم) یەکەم بو.
یەکەم بەشداری ئامادەیی بالیسان لە چالاکیە وەرزشیەکانی ساڵانەی پەروەردەی کۆیە.	١٧ / ٤ / ٢٠٠٨	هەڵدانی قوڕسایی (زریان علی یحیی) پلەی دوەمی هێنا ڕاکردنی ٤٠٠ م مێران حمدامین پلەی دوەمی هێنا (سۆران محمد ابراهیم) لەیەك بازی پلەی سێیەمی هێنا.
یاریگای چیمەنی دەستکرد	٢٠٠٩	نزیك یاریگای تۆپی پێی بالیسان.
یاریگای چیمەنی دەستکردی شێخ وەسان	٢٠١٠	لە ناو گوندی شێخ وەسان.
یاریگای چیمەنی دەستکردی توتمە	٢٠١١	لەناو گوندی توتمەیە.

چالاکی وەرزشی بەتایبەتی لە بواری تۆپی پێ بەردەوام بوە زۆربەی گەنجانی سنورەکە سودمەندن. لە دوای ئەم چالاکیانەوە تا ئیستاش بەردەوام لەلایەن زۆر لە دلسۆزو وەرزش دۆستان گرنگی بەوەرزش دەدرێت. کارو چالاکیان هەبوە بەتایبەتی تۆپی پێ و تۆپی سەرمێزو تۆپی بالە. هیوام وایە سەرجەم بوارەکان گرنگی تایبەتیان پێبدرێت لە داهاتو تا دەگاتە مەلەوانی و ئەسپ سواری و پاسکیل سواری و ماتۆڕ سکیل و ئۆتۆمبێل و شەترەنج و شاخەوانی و خۆ فرێدان بە پەڕەشوت لە بەرزایی و خلیسکانی سەر بەفرو وەرزشی شاخەوانی و هەمو یاریەکانی گۆڕەپان و مەیدان.

٢٠١٠/٨/٤

٢٠١٠/٨/٤

یانەی وەرزشی
بالیسان
ساڵی دامەزراندن / ٢٠٠٤
چاپخانەی شەهاب ٤٤٨٣٨٦٢

ڕۆشنبیری

کتێب و گۆڤار و ڕۆژنامەو بلاّوکراوە نیشانەی پێشکەوتنەو چەندایەتی و چۆنایەتی بەرهەمی هەلّێنجراو و ڕەنگدانەوەو تێگەیشتن و بیرکردنەوەی ڕوداوەکانی سەردەم و ژینگەی خاوەنەکانی و نوسەرەکانیەتی. لێرەدا ئەوەی لەم بوارەشدا نزیکە تۆمار کراوە.

یەکەم سەتەلایت	١٩٩٩	د. اسماعیل هێنای(ئەنەلۆگ بو).	ناوبراو ل. بنکەی تەندروستی بالیسان بو.خزمەتی زۆری کرد.
لقی سەنتەری گەنجانی کوردستان	١٩٩٩	حسن حسین کانی بەردی	لێپرسراوی بو
یەکەم کۆمپیوتەر	١٠ / ١٠ / ٢٠٠٢	بۆ ئۆفیسی ناحیە.	
یەکەم مۆبایل	٢٠٠٣	هێڵەکەی ئاسیا سێڵ بو.	تۆڕی پەیوەندی زۆر کەم بو.
کتێبخانەی گشتی بالیسان	٢٧ / ٤ / ٢٠٠٤	نزیکەی ٢٥٠٠ پەرتوك و گۆڤاری تێدابو.	محمد جمال احمد بە بەڕێوەبەر دانرا.
بلاّوکراوەی ١٦ /٤ ساڵنامەبو	١٦ / ٤ / ٢٠٠٤	لەیادی کیمیابارانی ١٩٨٧ دەردەچو لە ژمارە ٦ بو بە گۆڤار و لە ژمارە ٨ بو بە گۆڤارێکی ژینگەیی.	تەنها پێنج ژمارەی لە شێوەی گۆڤار دەرچو.
یەکەم کۆڕی ڕۆشنبیری	١٤/ ٤ / ٢٠٠٤	بەناوی مێژوی ڕۆشنبیری خۆشناوەتی.	محمد جمال + سەردار عبدالرحمن کۆرەکەیان گێڕا.
یەکەم کۆڕی شیعری	١٦ / ٤ / ٢٠٠٤	م.بەرزان شەلال	ملازم ئەمیر بۆڵی.
یەکەم خولی کۆمپیوتەر	٢٨ / ٨ / ٢٠٠٤	١٥ فێرخواز. لە سەر ٧ کۆمپیوتەر وانە دەوتراوە	فێرکار/ عەزیز حوسێن +سەیفولاّ بابەکر.
یەکەم ئینتەرنیت	٧ / ١١ / ٢٠٠٤	بە ناوی‌سەنتەری ئینتەرنێتی (شەهید مەلانەجم)ناو نرا.	
یانەی ڕۆشنبیری بالیسان	٤ / ١٢ / ٢٠٠٤	م.ئەحمەد مستەفا سەرۆکی یانە.	

کۆمەڵەی کوردستانێکی سەوز.	٢٨ / ٢ / ٢٠٠٥	سەرۆکی کۆمەڵە فەقێ شێخ وەسانی	
یەکەم کۆڕی فیکری.	١٨ / ٤ / ٢٠٠٥	بۆ مەلا سەلام حەیدەری بەسترا.	
یەکەم دوکان فۆتۆکۆپی و وێنەی(معاملات)وڕەنگاو ڕەنگ.	١ / ٧ / ٢٠٠٦	خاوەنەکەی م. حەمەدەمین لاسە باپیر.	
کتێبی (کیمیاباران لە خۆشناوەتی).	١٦ / ٤ / ٢٠٠٦ تیراژ / ٥٠٠ دانە	صالح حەیدەری +محمد جمال + کەریم هەرتەلی دەستەی نوسەران.	لە ژێر ناوی هەوڵێك بۆ بە مێژوکردن.
یەکەم پێشانگەی وێنەی شەهیدان	١ / ٦ / ٢٠٠٦	لە یادی دامەزراندنی (ی. ن.ك) وێنەکان عمر شیخ وەسانی دابینی کردبون.	لە هۆڵی بۆنەکان نمایش کرا.
بڵاوکراوەی ئاوێر	٢٥ / ٩ / ٢٠٠٦		(٣٣) ژمارەی لێ دەرچو
بڵاوکراوەی کۆڕەنگ.	٢٦ / ٤ / ٢٠٠٧	تەنها دوو ژمارەی دەرچو	م. ئەدیبە عوسمان دەری کرد.
کۆمەڵەی قوربانیانی کیمیاباران و ئەنفالی خۆشناوەتی	١٥ / ٦ / ٢٠٠٨	فەرمانی وەزاری بۆ دەرچو. دەستەیەکی چوار کەسی بەڕێوەیان دەبرد.	هاوڕێ کاوە + فەقێ شێخ وەسانی + یاسین بالیسانی + عمر شێخ وەسانی
گۆڤاری (ڕاز)	١٦ / ٤ / ٢٠٠٨	لە یادی کیمیابارانی ١٦ / ٤ / ١٩٨٧	م/ حەیدەر عەبدولاَ شێخ وەسانی خاوەنی بو.
گۆڤاری(خۆشناوەتی)	٢٠٠٩	وەرزی بو دوو ژمارەی دەرچو.	عەبدولاَ کانی بەردی خاوەنی ئیمتیاز بو.
دەستەی پاراستنی ژینگە	٢٤ / ٦ / ٢٠١٨	دەستەیەکی سەربەخۆیە	سەرپەرشت/ تاهیر جەلال

تێبینی / لەئیستادا هیچ جۆرە (بڵاوکراوە - ڕۆژنامە -هەفتەنامە- ساڵنامە - گۆڤار) دەرناچێ. بە هیوام لە ئایندەدا ئەمانەو بوارەکانی تری ڕاگەیاندنی گەشەسەندوی هەبێت.

وتراوه زانین ڕۆناکیه نەزانین تاریکیە. کتێبخانەی گشتی بالیسان لە ٢٧ / ٤ / ٢٠٠٤ کرایەوە. سودی زۆری بۆ گەلێك چین و توێژ هەبوە، جێگەی دەست خۆشی هەمو ئەوانەیە کە هەوڵی زۆریان دا بۆ دروست بونی. بەتایبەتی کاك محمد جمال شایانی ڕێز لێنانە لەدوای دروست بونی زۆر ماندو بوە تیایدا. ئاماری کتێبخانەی گشتی بالیسان لە ١٨ /١ /٢٠١٠.

ناوی بابەت	ژمارە	ناوی بابەت	ژمارە
بیرەوەری	١٤١	ڕۆمان	٥٨٤
هونەرو شانۆ	١٩٤	زانیاری گشتی	٢٧٤
کتێبی یاسایی	٦٦	مێژوو	٩٦١
رۆژنامەوانی	٨٣	ئاینی	٤٣٨
دیوانی شیعر	٤٤٢	تەندروستی	٢٧٨
ئەدەب و لێکۆڵینەوە	٤٥٢	ئابوری	٨٣
فەلسەفە (کتێب)	١٧٩	سیاسی	٢٢٤
خۆشنوس	٤٩	فەرهەنگ قاموس	١٤٥
کتێبی منداڵان	٦٤٩	کۆی گشتی کتێب	٥٢٤٢
گۆڤار بە گشتی	١٣٩٩	لەناویان دا ٩١گۆڤاری منداڵان هەیە	

کۆی گشتی (٥٢٤٢)کتێب و (١٣٩٩) گۆڤا.

ئاماری کتێبخانەی گشتی بالیسان لە ٣/١٠ /٢٠١١

کتێبی کوردی	٤٢٢٣	
کتێبی بە زمانەکانی تر	١٦٦٢	زیاتربە زمانەکانی عەرەبی و فارسی و ئینگلیزین
گۆڤار	١٥٦٠	
کتێبی منداڵان	٧٣٠	
گۆڤاری منداڵان	١٠١	
کۆی گشتی کتێب و گۆڤار	٨٢٧٦	

له ٨ / ٨ / ٢٠١٨ ئاماری کتێب و گۆڤارله کتێبخانەی گشتیی بالیسان بەم شێوەیە.

کتێبی کوردی	٧٠٨٤	
کتێبی عەرەبی	٢٤٦٧	
کتێبی زمانەکانی تر	١٨٩٦	
گۆڤاری کوردی	١٧٤٧	
گۆڤاری عەرەبی	١٦٨	
گۆڤاری زمانی تر	٤٦	
بەشی منداڵان		
کتێبی کوردی منداڵان	٩٠٩	
کتێبی عەرەبی منداڵان	١٦٥	
کتێبی زمانی تر/ منداڵان	نیە	
گۆڤاری منداڵان		
گۆڤاری کوردی منداڵان	١٦٩	
گۆڤاری عەرەبی منداڵان	نیە	
گۆڤاری زمانی تر منداڵان	نیە	
کۆی گشتی کتێب و گۆڤار.	١٤٦٥١	

تێبینی / له ماوەی نێوان ئەم دوو داتایە کە حەوت ساڵە ٦٣٧٥ کتێب و گۆڤار زیادی کردوە. واتا ساڵێ نزیکەی هەزار کتێب و گۆڤار زیاد دەکات.

سەرنج / بەردەوام کتێبی بۆ زیاد دەبێت بەس جێگەی داخە کە بینایەی نیەو شوێنی زۆر تەنگ و نارێکە. بە هیوام لە دوارۆژێکی نزیك بینایەکی شایستەی بۆ بکرێت.

کتێبخانەی توتمە لە ٢٠١١ دامەزرا نزیکەی ١٥٠٠ کتێب و گۆڤاری تێدایە. بینایەی نیە.

کتێبخانەی شەهید سەبور لە شێخ وەسانان لە / ١٦ / ٤ / ٢٠١٢ دامەزرا تائێستا ساڵی ٢٠١٨ نزیکەی ٢٥٠٠ کتیب و ٣٠٠گۆڤاری تێدایە. بینایەی تایبەت بەخۆی نیە.

کۆمەڵەی قوربانیانی کیمیاباران و

ئەنفالی خۆشناوەتی

خاوەنی ئیمتیاز:
سالح ئەکرەم حەیدەری
07301173114
سەرنوسەر:
کەریم عەبدوڵا هەرتەلی
٠٧٣٠١١٢٠٦٨٩

ئاوێر
AWER

پەیامێکە رەش و سپی ئاوێر دەکات

لە ژمارەی داهاتوودا...

لەژمارەی داهاتووی ئاوێردا پاشکۆیەکی تایبەت بە بواری ژینگەو رۆژی ژینگەی کوردستان بخوێنەوە....

ژمارە (14) تشرینی دووەمی ٢٠٠٧ E_mail: awer_s@yahoo.com ژمارە سفری لە ئەیلولی ٢٠٠٦ دەرچووە بڵاوکراوەیەکی مانگانەی رۆشنبیری گشتیە

بەبڕیاری سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران، بریار درا ٤/١٦ بکرێ بەرۆژی ژینگەی کوردستان.

یەکێک لە پاشماوەکانی کیمیابارانی ١٩٨٧/٤/١٦

بۆ یەکەم جار ژینگەی کوردستانیان لە رێگەی چەکی کیمیاوییەوە ژەهراوی‌کردوو، چەندین منداڵو ژنو پیاوی بێ گوناهیان لە ماڵەکانی خۆیان و ژینگەی خۆیان بە گازە ژەهراویەکانی خەردەلو سانید و گازە خنکێنەرەکانی تر خنکاند، ٤/١٦ بۆ بەرپەرچ دانەوەی هەموو ئەوانەیشە کە دەیانەوێ ژینگەی وڵاتەکەمان وێران بکەن، چونکە لەو رۆژەدا بۆ لەمەودوا لە هەموو ناوچەکانی کوردستان خەڵکی هەڵدەستی بە پاککردنەوەی شارەکانیان و ژینگەی وڵاتەکەیان... دەست خۆشی لە هەموو ئەوانە دەکەین کەوا بەدەنگ ئەوپرسەوە بوون.

ستافی بڵاوکراوەی ئاوێر سەردانی وەزیری رۆشنبیری دەکات.

بۆ یەکەم جار سەرژمێری دانیشتوانی سەرجەم سنوری ناحیە لە ژمارەی ماڵ - ژمارەی دانیشتوان - ژمارەی ڕەگەزی نێر - ژمارەی ڕەگەزی مێ - ژمارەی خوێندەوار - ژمارەی نەخوێندەوار- ژمارەی منداڵ یەك ڕۆژ تا شەش ساڵ. لە بەرواری ١٢ / ٥ / ٢٠٠٢ .

ناوی شوێن	ژ.ماڵ	ژ.دانیشتوان	ژ.نێر	ژ.مێ	ژ.خوێندەوار	ژ.نەخوێندەوار	ژ.مندال ١رۆژتا ٦سال
بالیسان	١٣٣	٧٢٩	٣٨٤	٣٤٥	٣١٢	٢٧٣	١٤٤
کانی بەرد	٤٣	٢٣٩	١٢٨	١١١	٧٣	١٠١	٦٥
شیخ وەسان	٧٦	٣٨٧	١٩٢	١٩٥	١٤٥	١٤٨	٩٤
خۆران	٤٢	١٧٤	٩١	٨٣	٦٤	٩٦	١٤
دەراش	٨	٣٩	٢٦	١٣	١٠	٢٦	٣
توتمە+باروکاوە	١٦٠	٩٠٤	٤٢٤	٤٨٠	٣٢٠	٣٥٢	٢٣٢
شیرەی سەرو	٤٠	٢٥٢	١١٧	١٣٥	٣٩	١٩٧	١٦
شیرەی خوارو	٤٢	٢١٣	١٠١	١١٢	٦٨	١٣٤	١١
خەتێ	١٠٥	٤٩١	٢٢٦	٢٦٥	١٥٣	١٩٢	١٠٦
بێرۆ	٣٢	١٩٥	١٠١	٩٤	٥٨	٩٤	٤٣
بێراوە	٦٥	٣١١	١٩٩	١١٢	١٠٣	١٤٠	٦٨
سپیلکە	٣٠	٥٣	٢٨	٢٥	٢٣	٢٠	١٠
کۆی گشتی	٧٧٦	٣٩٨٧	٢٠١٧	١٩٧٠	١٣٦٨	١٧٧٣	٨٠٦

تێبینی / لەم داتایە ژمارەی خوێندەوار (١٣٦٨) کەسە بەڵام خاوەن بڕوانامە بەم جۆرە بون.

١- **ناوەندی نزیکەی ١٥ دەرچو. ٢- ئامادەیی وێژەیی و زانستی / نزیکەی ١٠ دەرچو.**

٢- **دبلۆم / نزیکەی ٨دەرچو.٤ - بکالۆریۆس / نیە ٤- ماجستێر نیە ٥- دکتۆرا نیە.باقی توانای خویندنەوەو نوسینی هەیە.٥ -بەرواوردی رەگەزی دەرکەوێت ڕەگەزی نێر زیاترە بەرێژەی (٤٧)کەس.**

٣- **تا ساڵی ٢٠١٨ زیاترلە ١٠٠ خاوەن بڕوانامەی پەیمانگاو کۆلێژی لێیە.**

ئەم داتایە لە بەرواری ٢٧ / ١١ / ٢٠٠٨ کراوە.

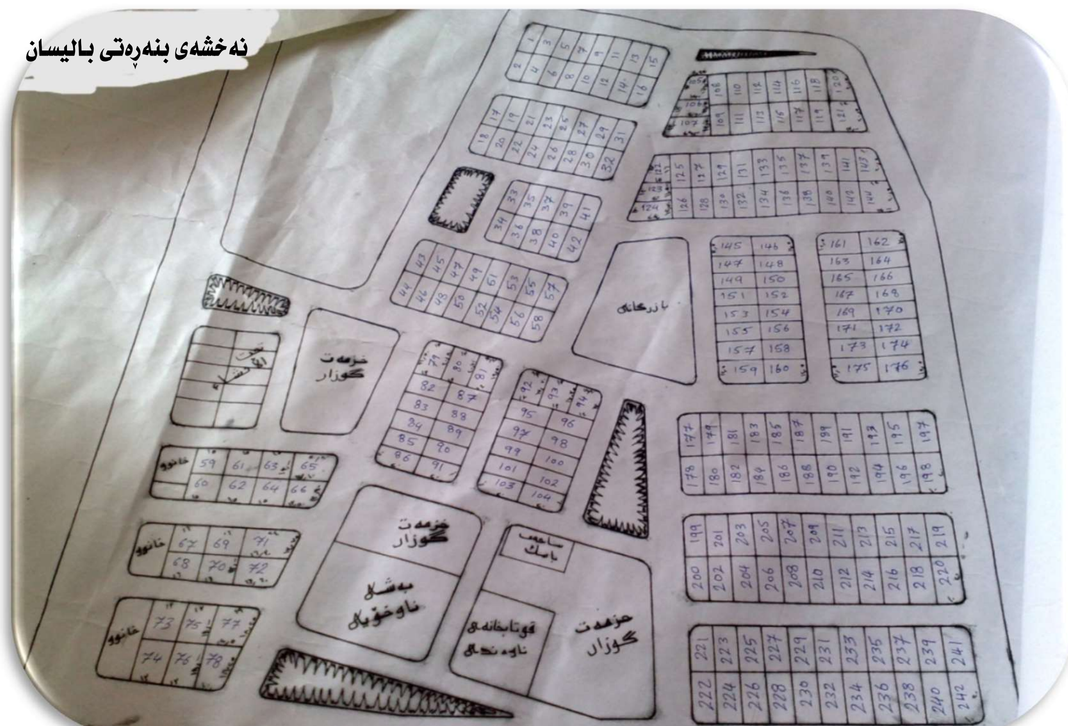
ناوی شوێن	ژ. ماڵ	ژ. دانیشتوان	ژ. ڕەگەزی نێر	ژ. ڕەگەزی مێ	
بالیسان	٢٢١	١٠٣٦	٥١٤	٥٢٢	
کانی بەرد	٥٨	٣٠٤	١٤٣	١٦١	
توتمە +باروکاوە	١٦٠	٩٠٠	٥٠٤	٣٩٦	
خەتێ	١٠١	٤٢٩	١٩١	٢٣٨	
بێڕۆ	٣٥	١٩٩	٩٣	١٠٦	
دەراش	١٠	٥٠	٢٦	٢٤	
خۆران	٣٢	١٨٩	٩١	٩٨	
بێراوە	٦٣	٤٢٥	٢٠٤	٢٢١	
شیرەی سەرو	٣٠	١٨٢	٨٥	٩٧	
شیرەی خوارو	٣٣	١٧٥	٨١	٩٤	
شێخ وەسان	٥٨	٢٦٦	١٣١	١٣٥	
سپیلکە	٣	٢٠	٧	١٣	
کۆی گشتی	٨٠٤	٤١٧٥	٢٠٧٠	٢١٠٥	

تێبینی /

١- به بەراوورد ڕەگەزی مێ زیاترە بەڕێژەی ٣٥ کەس.

٢- لەداتای ٢٠٠٢ پێشتر رەگەزی نێر زیاتر بو بە ڕێژەی ٤٧ کەس.

٣- جێهێشتنی ولاَت دەکرێت یەك لە هۆکاری بەرزبونەوەی ڕێژەکەبێت.

نەخشەی بنەڕەتی بالیسان

ئەم داتایە لە ٢٠ / ٤ / ٢٠١٣ کراوە.

ناوی شوێن	ژ. ماڵ	ژ. دانیشتوان	ژ. نێر	ژ. مێ	ژ. تەمەن سەرو ١٨ساڵ	ژمارەی تەمەن خوار١٨سال
باليسان	٢٧٥	١٣١٤	٦٧٣	٦٤١	٦٩٩	٦١٥
گوندی کانی بەرد	٣٩	١٨٨	١٠٢	٨٦	١٠٠	٨٨
گورگان /ئاوەدانی لێ دروست بوە	٩	٤٣	٢٦	١٧	٢٢	٢١
گوندی شێخ وەسان	٤٧	٢١٦	١١٤	١٠٢	١١٣	١٠٣
گوندی بێراوە	٦٢	٣٦٢	١٨٠	١٨٢	١٨١	١٨١
گوندی شیرەی خوارو	٤٢	١٩١	٩٤	٩٧	١٠٥	٨٦
گوندی شیرەی سەرو	٢٦	١٣٨	٦٨	٧٠	٧٥	٦٣
گوندی خۆران	٣٩	٢٢٣	١٠٣	١٢٠	١٠٧	١١٦
کەندەسۆر/ ئاوەدانی لێ دروست بوە	١٥	٨٢	٤٣	٣٩	٤٣	٣٩
گوندی دەراش	١٨	٧٧	٣٨	٣٩	٤٠	٣٧
گوندی توتمە	١٧٠	٨٣٢	٤٠٤	٤٢٨	٤٥٥	٣٧٧
گوندی باروکاوە	٣	١٢	٥	٧	٨	٤
گوندی خەتێ	١٠٥	٤١٧	١٩١	٢٢٦	٢٢٧	١٩٠
گوندی بێڕۆ	٢٧	١٤٥	٧٢	٧٣	٧٥	٧٠
گوندی سپیلکە	١	٤	٢	٢	٣	١
کۆی گشتی	٨٧٨	٤٢٤٧	٢١١٥	٢١٢٩	٢٢٥٣	١٩٩١

سەرنج / دانیشتوانی زیاتر پشت بە موچە وەرگرتن دەبەستن کەمتر خەریکی کشتوکاڵ و ئاژەڵدارین. جگە لە موچە خۆرانی پێشمەرگەو خانەنشینی سەربازی و مەدەنی، ژمارەی فەرمانبەرو موچە خۆرانی داو دەزگاکانی ناحیە لە ساڵی ٢٠١٠ پێنج سەدو چل و دو کەس موچە خۆر بون. بێگومان تا ساڵی ٢٠١٤ بەردەوام موچە خۆری زیاتر دەبو لە هەمو بوارەکان، نزیکە لەوەی هەمو خێزانێك موچەخۆرێك یان زیاتری هەیە. بەشەخۆراکی مانگانەش حکومەتی ناوەند دابەشی دەکات بە ژمارەی خێزان لەڕێگەی فۆڕمی خۆراك، بۆ هەرنەفەرێك(ئارد ٩ کیلۆ- برنج ٣ کیلۆ- شەکر ٢ کیلۆ-ڕۆن یەك لیتر).

بەراوردی سەرژمێریەکانی ٢٢ / ٥ /٢٠٠٢ - ٢٧ / ١١ / ٢٠٠٨ - ٢٠ / ٤ / ٢٠١٣. لەکۆی گشتی ژمارەی ماڵ - ژمارەی دانیشتوان - ژمارەی ڕەگەزی نێر - ژمارەی ڕەگەزی مێ.

ساڵ	١٢ / ٥ / ٢٠٠٢	٢٧ / ١١ / ٢٠٠٨	٢٠ /٤/ ٢٠١٣
ژمارەی ماڵ	٧٧٦	٨٠٤	٨٧٨
ژمارەی دانیشتوان	٣٩٨٧	٤١٧٥	٤٢٤٧
ژمارەی رەگەزی نێر	٢٠١٧	٢٠٧٠	٢١١٥
ژمارەی رەگەزی مێ	١٩٧٠	٢١٠٥	٢١٢٩

ئەوەی جێی سەرنجە لە ٢٠٠٢ تاکو ٢٠١٣ ژمارەی ماڵ لە دەوری حەوسەد بۆ نزیکەی نۆسەد ماڵ بوە، نەگەیشتۆتە هەزار ماڵ. ئەمە وەنەبێت ڕێژەی دانیشتوان و هاوسەرگیریکردن زیاد نە بوبێت، بەڵکو بە هۆی جێهێشتنی دانیشتوانەکەیەتی کە گوندەکان چۆڵ دەکەن و بۆ ژیان دەچنە شارە گەورەکان. بۆیە دروست بونی ناحیە کاریگەری زۆری هەبو لە چۆڵ نەبونی سنورەکە.

کۆتا سەرژمێری سەرجەمی سنوری ناحیە لە ژمارەی سەرۆك خێزان و ژمارەی دانیشتوانی بەرواری

٢٥ / ١٢ / ٢٠١٨ کراوە.

ژمارەی خێزان	١٠٨٧ ماڵ			
ژمارەی دانیشتوان	٤٨١٦			

تێبینی/ دوای بیست ساڵ لە دروست بونی بو بە (١٠٨٧) ماڵ.

لەو ١٠٨٧ ماڵە زیاترلە ١١٥ خێزان کەم دەرامەتن و لە هێڵی هەژاریدان. ڕێژەی هەرەزۆر چینی ناوەندەو دەوڵەمەندی کەمە.

باخچەی ساوایانی بالیسان.

بەرواری کردنەوە (دامەزراندن)	١٦ / ١٠ / ٢٠١١	م. بوشرا فەتحولاَ ئەحمەد بەڕێوەبەر
ساڵی خوێندنی ٢٠١١=٢٠١٢	٦٤ منداڵ	
ساڵی خوێندنی ٢٠١٢ - ٢٠١٣	٤٣ منداڵ	
ساڵی خوێندنی ٢٠١٨- ٢٠١٩	٤٨ منداڵ	

تێبینی / لە ساڵی دامەزراندنی تاکو ٢٠١٨ ٢٣٨ منداڵ لە کچان و کوڕان فێری پەروەردەو ڕاهێنان کراون بۆ خوێندنگاکان. باخچەی ساوایانی گوڵەباخ / لە توتمە بەرواری ٢٨ / ١٠ / ٢٠١٤ کراوەو مامۆستا کەیغان حەسۆ نەسرەدین کرایە بەڕێوەبەر. لە ساڵی دامەزراندنی تاکو ٢٠١٨ (١٥٦) منداڵ پەروەردە کراون بۆ خوێندنگاکان.

داتاو ئاماری خوێندنگاکان - ژمارەی مامۆستایان- ژمارەی خوێندکاران- ژمارەی خوێندکارانی کچ + ژمارەی خوێندکارانی کوڕ. بەرواری ٦ / ١٠ / ٢٠١٠ کراوە. زۆر سوپاسی بەڕێوەبەرەکان دەکەم هاوکاریان کردوم.

ناوی خوێندنگە	ژ. مامۆستایان	ژ.خوێندکاران	ژ.خ. کچ	ژ.خ. کوڕ	بینایەی خوێندنی هەیە	تێبینی
ئامادەیی بالیسانی تێکەلأو زانستی +ئەدەبی.	١١	٢١٢	٦٣	١٤٩	٨ پۆلە	
خ. ب.شەهید عبدالخالق /بالیسانی تێکەلأو.	٢٥	٣٤٨	١٣٨	٢١٠	٨ پۆلە	
خوێندنگەی.ب. بالیسانی تیکەلاو.	٩	٧٥	٣٧	٣٨	٦ پۆلە	
خ.ب. شیرەی سەرو.	٦	٣٥	١٥	٢٠	٤ پۆلە	
خ.ب. شیرەی خوارو.	٢	٣٥	١٨	١٧	٦ پۆلە	
خ.ب.خۆران.	٤	٧٧	٣٩	٣٨	٦ پۆلە	
خ.ب. بێراوە.	٥	٦٨	٣٣	٣٥	٦ پۆلە	
خ.ب. شێخ وەسان.	٤	٥٤	١٩	٣٥	٦ پۆلە	
خ.ب. دەراش.	٣	١٦	٨	٨	٣ پۆلە	
خ.ب. توتمە.	٨	١٦٠	٧٨	٨٢	٦ پۆلە	
خ.ب. باروکاوە.	١٢	١٦٠	٦٨	٩٢	٩ پۆلە	
خ.ب. خەتێ.	٩	٩٣	٥٢	٤١	٦ پۆلە	
خ.ب. کانی بەرد.	٧	٥٩	٢٧	٣٨	٦ پۆلە	
خ.ب. بێڕۆ.	٥	٢٥	١٤	١١	٥ پۆلە	
کۆی گشتی.	١١٠	١٤١٧	٦٠٩	٨٠٨	٨٥	

تێبینی / ١- هەمو خوێندنگەکان تێکەلأون لە کچان و کوڕان.

٢- جیاوازی نێوان خوێندکارانی کوڕو کچ ١٩٩ کوڕ ڕێژەیان زیاترە لە ڕێژەی کچان.

٣- مامۆستای خۆجێیی بەژمارە کەم بون چەندین مامۆستا لە دورەوە هاتون و خزمەتیان کردوە تائێستاش بەردەوامن. شایانی ڕێزو پێزانینی زۆرن خزمەتیان بەرز دەنرخێنین. بەهەمان شێوە پزیشکان و کارمەندانی تەندروستیش.

ئامارو داتای خوێندنگەی ئامادەیی و بنەڕەتیەکانی سنوری ناحیەی بالیسان لە ژمارەی مامۆستایان- وانەبێژان- ژمارەی خوێندکاران- ژمارەی خوێندکارانی کوڕ - ژمارەی خوێندکارانی کچ - ژمارەی هۆبەی خوێندن - ژمارەی کارگوزار -ژمارەی نوسەران (کاتب)- ژمارەی پاسەوان. لە بەرواری ٤ / ٤ / ٢٠١٣. بەسوپاسەوە بەڕێوەبەرەکان هاوکاریان کردوم.

ناوی خویندنگاکان.	ژ.مامۆستایان	ژ. وانەبێژ	ژ. خوێندکاران	ژ.خ. کچ	ژ.خ. کوڕ	ژ. هۆبە	ژ.نوسەر	ژ.کارگوزاران	ژ.پاسەوانان
ئامادەییبالیسان/زانستی+ وێژەیی	١٥	١	٢٤٥	١٠٩	١٣٦	٨	نیەتی	٢	نیەتی
خ.ب. شەهید عبدالخالق بالیسانی تێکەڵاو	٢٠	٢	٣٨٣	١٦٨	٢١٥	١١	١	٢	نیەتی
خ.ب. بالیسانی تێکەلاْو	٥	١	٤٤	٢٣	٢١	٦	نیەتی	١	نیەتی
خ.ب. شیرەی سەرو	نیەتی	٥	٣٣	١٣	٢٠	٥	نیەتی	١	نیەتی
خ. ب. شیرەی خوارو	٢	١	٣٨	١٩	١٩	٦	نیەتی	١	نیەتی
خ. ب. بێراوەی تێکەلاو	٣	٣	٧٨	٣٩	٣٩	٦	نیەتی	٣	١
خ. ب. خۆرانی تپکەڵاو	٤	٢	٥٩	٣٧	٢٢	٦	نیەتی	١	نیەتی
خ. ب. کانی بەرد	٤	١	٥٢	٢٢	٣٠	٦	نیەتی	٣	١
خ. ب. دەراش	٤	—	١٩	١٠	٩	٥	نیەتی	٢	نیەتی
خ. ب. شیخ وەسان	٢	٢	٥٠	٢٨	٢٢	٦	نیەتی	٢	٢
خ. ب. توتمە	٦	٣	٩٧	٤٦	٥١	٦	نیەتی	١	١
باروکاوە	١٣	١	١٧٨	٨٠	٩٨	١١	نیەتی	١	نیەتی
خ. ب. بێڕۆ	٢	٢	٢١	١٣	٨	٥	١	٣	٢
خ. ب. خەتێ	٦	٣	١٠٢	٤٩	٥٣	٧	١	١	٢
کۆی گشتی	٨٦	٢٧	١٣٩٩	٦٥٦	٧٤٣	٩٤	٣	٢٤	٩

تێبینی /

١- هەمو خوێندنگەکان تێکەلاْون لە کچان و کوڕان.

٢- جیاوازی نێوان خوێندکارانی کچان وکوڕان تەنها (٨٧) کوڕژمارەیان زیاترە.

ئەم داتایە لە بەرواری ٢٨ / ٣ / ٢٠١٦ كراوە. بەهۆی قەیرانی دارایی حكومەتی هەرێمی كوردستان فەرمانبەران موچەكەیان كەم كراوەتەوە، مامۆستایانیش بەهەمان شێوە.

ناوی خویندنگاکان.	ژ٠مامۆستایان	ژ٠خویندکاران	ژمارەی خ.کچ	ژمارەی خ. کوڕ	ناوی بەڕێوەبەرەکان
بنەڕەتی بالیسانی تێکەڵاو	٦	٢٨	١٤	١٤	م٠ جمال رسول
ب.شەهید عبدالخالق /بالیسان	١١	٢٣٤	٩٩	١٣٥	م٠ صلاح عیسی
بنەڕەتی زێلان بالیسان	٦	٢٣٦	١٠٤	١٣٢	م ٠ خدر محمد
ئامادەیی بالیسانی وێژەیی - زانستی	١٥	٢٠٣	١١٥	٨٨	م. شاخەوان عوسمان
بنەڕەتی شیرەی سەرو	٥	٢١	١٠	١١	م٠عبدالله حمد
بنەڕەتی شیرەی خوارو	٤	٢٧	١١	١٦	م٠علی جلال
بنەڕەتی خۆران	٤	٣٣	١٩	١٤	
بنەڕەتی بێراوە کوندی سەرێ	٣	٣٩	٢٠	١٩	
بنەڕەتی بیراوەی خوارێ	٣	٤٩	٢٥	٢٤	
بنەڕەتی دەراش	٣	٢٠	١٠	١٠	م٠ احمد
بنەڕەتی توتمە	٨	٨٥	٤٧	٣٨	م٠ مستەفا عوسمان
ئامادەی سەردەرانی توتمە ویژەیی - زانستی	١٤	٢٣٠	١١٨	١١٢	م٠ توانا مصلیح
بنەڕەتی خەتێ	٥	٨٠	٣١	٤٩	م. صباح صالح
بنەڕەتی کانی بەرد	٦	٤٤	١٦	٢٨	
بنەڕەتی شێخ وەسان	٥	٣١	٩	٢٢	
بنەڕەتی بێڕۆ	٢	١٨	٨	١٠	م. عومەر
کۆی گشتی	١٠٠	١٣٧٨	٦٥٦	٧٢٢	٢٨ / ٣ / ٢٠١٦

تێبینی /

١- هەمو خوێندنگاكان و قوتابخانەكان تێكەڵاون لە كچان و كوڕان.

٢- بەراوردی ڕێژەی نێوان كوڕان و كچان تەنها (٦٦) كوڕ ڕێژەیان زیاترە لەم ئامارە.

٣- لە هەر سێ ئاماردا بەردەوام ڕێژەی خوێندكارانی كچ لە زیادبون بوەو نزیك بوە لە هاوسەنگ بون. ئەمەش جێی خۆشحاڵیە.

ئاماری سەرجەم خوێندنگە بنەڕەتیەکان و ئامادەییەکانی سنوری ناحیەی بالیسان بەرواری ٢٩ / ١٠ / ٢٠١٨ کراوە.

ناوی خوێندنگاکان. ٢٩ - ١٠ - ٢٠١٨	ژ.مامۆستایان	ژ. خوێندکاران	ژ.خ. کچ	ژ.خ. کوڕ	ناوی بەڕێوەبەرەکان
ئامادەیی بالیسان/زانستی+وێژەیی/ تێکەڵاو	١٤	١٩٤	٩٣	١٠١	م. شاخەوان عوسمان
ب. شەهید عبدالخالق -بالیسانی تێکەڵاو	١٤	٢٣٠	١٠١	١٢٩	م.سەربازحمد/ پۆلەکانی ٧+ ٨+ ٩ دەگرێتەوە
ق.بالیسانی بنەڕەتی تێکەڵاو	٧	٥١	٢١	٣٠	م. جەمال رەسول.
خ.زێلانی بنەڕەتی تێکەڵاو = بالیسان	١١	٢٨١	١٣٢	١٤٩	م. خدر محەمەد.
خ.ب. شیرەی سەرو	٣	٦	٤	٢	م.عبداللە صۆفی.
خ. ب. شیرەی خوارو	١	٢٥	٨	١٧	م.صابر عبدالرحمن.
خ. ب. بێراوە تێکەڵاو	٥	٢٩	١٠	١٩	م. وشیار تەها حویز.
خ. بنەڕەتی بێراوەی خوارو	٢	٣٤	١٥	١٩	م.عباس تەها.
خ. ب. خۆرانی تێکەڵاو	٧	٤١	٢٢	١٩	م. عەلی جەلال.
خ. ب. کانی بەردی- تێکەڵاو	٤	٣٩	١٥	٢٤	م. ڕێبین رەمزی.
خ. ب. دەرااشیتێکەڵاو	٣	٣٥	١٣	٢٢	م. کامەران جلال
خ. ب. شێخوەسان -تێکەڵاو	٢	٢٢	٨	١٤	م، سەردار.
خ. ب. توتمە تێکەڵاو	٨	٨١	٤٥	٣٦	م. نەهرۆ.
خ. دواناوەندی سەردەرانی توتمەی تێکەڵاو - زانستی و وێژەی	١٨	١٩٠	١٠١	٨٩	م. توانا موسلیح.
خ. ب. بێرۆی تێکەڵاو	٢	١٧	١١	٦	م. عومەر
خ. ب. خەتێی تێکەڵاو	٨	٥٧	١٥	٤٢	م.بێتاوان
کۆی گشتی	١٠٥ مامۆستا	١٣٣٢ خوێندکار	٦١٤ کچ	٧١٨ کوڕ	

تێبینی / بە بەراورد ١٠٤ کوڕ ژمارەیان زیاترە.

ئاماری لە دایك بوان (کوڕان- کچان)ساڵەکانی ٢٠١٥ + ٢٠١٦ + ٢٠١٧.هەمو ئەوانە دەگرێتەوە کە سەر بە تۆماری فەرمانگەی باری شارستانی بالیسانن.

ساڵی ٢٠١٥	لەدایك بونی کوڕان	لەدایك بونی کچان	تێبینی
مانگی یەك	٢٤	١٨	ساڵی ٢٠١٥
مانگی دوو	٢٥	١٥	ساڵی ٢٠١٥
مانگی سێ	١٥	١٧	ساڵی ٢٠١٥
مانگی چوار	٢٣	١٧	ساڵی ٢٠١٥
مانگی پێنج	٢٨	١٧	ساڵی ٢٠١٥
مانگی شەش	١٤	١٨	ساڵی ٢٠١٥
مانگی حەوت	١٥	١٧	ساڵی ٢٠١٥
مانگی هەشت	١٧	١٢	ساڵی ٢٠١٥
مانگی نۆ	٣٨	٢٥	ساڵی ٢٠١٥
مانگی دە	١٧	٢٦	ساڵی ٢٠١٥
مانگی یانزە	٢١	١٥	ساڵی ٢٠١٥
مانگی دوانزە	١٨	١٠	ساڵی ٢٠١٥
کۆی گشتی	٢٥٥	٢٠٧	

جیاوازی / به بەراورد چل و هەشت کوڕ زیاتر لە دایك بون لە ٢٠١٥ دا.

ساڵی ٢٠١٦	لەدایك بونی کوڕان	لەدایك بونی کچان	تێبینی
مانگی یەك	٢٠	١٩	ساڵی ٢٠١٦
مانگی دوو	٢٣	٢١	ساڵی ٢٠١٦
مانگی سێ	١٣	٩	ساڵی ٢٠١٦
مانگی چوار	١٠	١٣	ساڵی ٢٠١٦
مانگی پێنج	١٣	٢٣	ساڵی ٢٠١٦
مانگی شەش	٢٤	٢٧	ساڵی ٢٠١٦
مانگی حەوت	٨	٦	ساڵی ٢٠١٦
مانگی هەشت	٢٣	٢١	ساڵی ٢٠١٦
مانگی نۆ	١٢	١٣	ساڵی ٢٠١٦
مانگی دە	٢٤	١٣	ساڵی ٢٠١٦
مانگی یانزە	٢٧	١٦	ساڵی ٢٠١٦
مانگی دوانزە	١١	١٢	ساڵی ٢٠١٦
کۆی گشتی.	٢٠٨	١٩٣	١٥ کوڕ ژمارەیان زیاترە

لەدایك بونی کوڕان و کچان -ساڵی ٢٠١٧.

ساڵی ٢٠١٧	کوڕانی لەدایك بو	کچانی لە دایك بو	تێبینی
مانگی یەك	١٩	١٥	ساڵی ٢٠١٧
مانگی دوو	٢٠	٨	ساڵی ٢٠١٧
مانگی سێ	١٧	٧	ساڵی ٢٠١٧
مانگی چوار	٢٧	٣٢	ساڵی ٢٠١٧
مانگی پێنج	١٥	١٠	ساڵی ٢٠١٧
مانگی شەش	١١	٨	ساڵی ٢٠١٧
مانگی حەوت	٢١	٣٠	ساڵی ٢٠١٧
مانگی هەشت	١٢	١٦	ساڵی ٢٠١٧
مانگی نۆ	١٦	٩	ساڵی ٢٠١٧
مانگی دە	٢١	١٠	ساڵی ٢٠١٧
مانگی یانزە	٢١	٢١	ساڵی ٢٠١٧
مانگی دوانزە	٦	٦	ساڵی ٢٠١٧
کۆی گشتی	٢٠٦	١٧٢	

٣٤ کوڕزیاترلەدایك بون لە ٢٠١٧ دا.

ئاماری هەرسێ ساڵ + کۆی گشتی.

ساڵ	٢٠١٥	٢٠١٦	٢٠١٧	کۆی گشتی
لەدایك بونی کوڕان	٢٥٥	٢٠٨	٢٠٦	٦٦٩
لەدایك بونی کچان	٢٠٧	١٩٣	١٧٢	٥٧٢
کۆی گشتی	٤٦٢	٤٠١	٣٧٨	١٢٤١

بە تێکڕا لە هەرسێ ساڵدا (٩٧) کوڕ زیاتر لە دایك بون. بەشێکی زۆری ئەوانەن کە لە دەرەوەی سنوری ناحیە نیشتەجێن. وەك ئاماژەم پێداوە لەسەرەوە.

ئاماری مردوان لە ساڵەکانی٢٠١٥ + ٢٠١٦ + ٢٠١٧ هەمو ئەوانە دەگرێتەوە کە تۆماریان فەرمانگەی باری شارستانی بالیسانە.

ساڵی ٢٠١٥	ڕێژەی مردن.	ساڵی ٢٠١٦	ڕێژەی مردن.	ساڵی ٢٠١٧	ڕێژەی مردن.
مانگی یەك	٣	مانگی یەك	٦	مانگی یەك	٧
مانگی دوو	٨	مانگی دوو	٤	مانگی دوو	١٤
مانگی سێ	٤	مانگی سێ	٤	مانگی سێ	٥
مانگی چوار	٤	مانگی چوار	١٠	مانگی چوار	٦
مانگی پێنج	٦	مانگی پێنج	١	مانگی پێنج	١١
مانگی شەش	١٤	مانگی شەش	١٠	مانگی شەش	٤
مانگی حەوت	٨	مانگی حەوت	٦	مانگی حەوت	٢
مانگی هەشت	٨	مانگی هەشت	٣	مانگی هەشت	٦
مانگی نۆ	٣	مانگی نۆ	١٠	مانگی نۆ	٤
مانگی دە	٢	مانگی دە	٥	مانگی دە	١
مانگی یانزە	٢	مانگی یانزە	٣	مانگی یانزە	٤
مانگی دوانزە	٤	مانگی دوانزە	٥	مانگی دوانزە	١
کۆی گشتی	٦٦	کۆی گشتی	٦٧		٦٥

کۆی گشتی هەرسێ ساڵ (١٩٨) کەس مردون. وەك ئاماژەدراوە لەسەرەوە ئەوانەش دەگرێتەوە کە لە دەرەوەی سنوری ناحیە نیشتەجێبون. بەڵام تۆماریان فەرمانگەی باری شارستانی بالیسانە.

کشتوکاڵ / گرنگی و پێگەی کشتوکاڵ لە ژمارە نایەت. هەر وڵاتێك خاوەنی ئابوریەکی بە هێزبێت واتا ئەم بوارە زۆر پێشکەوتوەو گرنگی تایبەتی پێدراوە. بێگومان داتاو ئامار سودی زۆری دەبێت و زانستیانە بەرهەم دەهێنرێت.

ڕوپێوی تەواوی سنوری بالیسان بە دۆنم دەخەینە ڕو لە ڕوبەری دێمی وڕوبەری بەراو و ڕوبەری دارستان وڕوبەری شوێنی شیاو بۆ چاندن و ڕەزو باخ و ڕوبەری سروشتی و بەردەڵانی سنوری جوگرافیای ئیستای ناحیەی بالیسان. کە ڕوبەری گشتی شەست هەزاروچوار سەدو پەنجاو نۆ دۆنمە.بەم شێوەیەی خوارەوە خراوەتە ڕو لەگەڵ جیاکردنەوەی ڕوبەری سەرجەم گوندەکانی. ئەم ئامارە لە ساڵی٢٠١٦ کراوە.

شوێن	روبەری گشتی بە دۆنم	روبەری شیاو دێمی بەدۆنم	روبەری شیاو بەراو بەدۆنم	روبەری لەوەڕگا بەدۆنم	روبەری دارستانی سروشتی بەدۆنم	باخچەی بەراو بەدۆنم	ڕەزی دێمی بەدۆنم	بەردەڵان بەدۆنم
بالیسان	٧١٣٩	١٧٤٩	٦٩٥	١٥٦٩	١٤٩٣	٣٣٩	١٥٢	١١٤٢
کانی بەرد	٣٨٧٦	٦٩٢	١٢٦	٣٢٨	٢٠٢٣	٣٤	٢٣	٦٥٠
بێراوە	١٩٥٠٥	١٩٦٥	٥٣٣	٥٨٩٣	١٠٣٠٠	٢١٠	٢٥٤	٣٥٠
شێخوەسان	١٣٢٥	٦٢	٧	٥٠٠	٦٥٠	٦	٤٥٠	١٠٠
ش.سەرو	٣٤٤٦	١٥٨	٢٠	١٥٠	١٢٧٥	٥	١٨	١٨٢٠
شیرەی خوارو	٤٨٨٢	٣٨٢	٥١	٥٥٠	٣٠٥٠	١٦	٥٣	٧٨٠
خۆران	٢١٦٩	٩٦٣	٩٣	٦٦٠	٢٣٠	٢٣	٤٩	١٥١
دەراش	١٥٨٦	٢٤٥	٣١	٢٠٠	١٠٠٨	١٦	١٦	٧٠
توتمە	٥٨٢٤	١٣٩٧	٣٥٠	٢٣٠٠	١٥٠٠	١٤١	٣٦	١٠٠
باروکاوە	١٦٠٥	٩٦	٦٤	٣٧٠	١٠٠٦	١٦	٣	٥٠
بێڕۆ	٧٦٠	٢٢٧	١٣٨	٤٠	٢٤٠	٣٩	٦١	١٥
سپیلکە	٦٠٠	١٣١	٦٤	٤٥	٣٠٠	٢٦	٤	٣٠
خەتێ	٧٢٩٢	١٩٧	١٢٣	٥٥٠	٥٥٥٤	٥٣	٦٨	٧٤٧
کۆی گشتی	٦٠٤٥٩	٨٢٦٤	٢٢٩٥	١٣١٥٥	٢٨٦٢٩	٩٢٤	١١٨٧	٦٠٠٥

ئاژەڵداری لە سنوری ناحیەی بالیسان لە ساڵی ٢٠١٦ بەم شێوەیەیە.

ناوی شوین	ژمارەی چێر (مانگا)	ژ.بزن	ژ.مەڕ	ژ.وڵاخی بار ئیستر	ژ.وڵاخی بار ئەسپ+ ماین	ژ.وڵاخی بار گوێدرێژ
بالیسان	٢٤٩	٥٠٣	نیە	نیە	نیە	٣
کانی بەرد	٩١	١٩٢	٨٥	نیە	نیە	٢
شێخ وەسان	١٢٨	٢٠	نیە	نیە	نیە	٤
شیرەی سەرو	١١	٣٩٤	نیە	نیە	نیە	٦
شیرەی خوارو	٧٤	٥٤٣	نیە	نیە	نیە	٣
دەراش	٢١	٣١٠	نیە	نیە	نیە	٢
بیرۆ	٥٩	٣٨٠	نیە	نیە	١	٣
خۆران	٨٦	٣٤٢	نیە	نیە	نیە	١
سپیلکە	٢٢	٢٤	نیە	نیە	نیە	نیە
بێراوە	١١٩	٣٠١٢	٥٠	١	٤	٥
خەتێ	٧٢	٣٠٠	نیەتی	نیە	١	٤
توتمە	١٠٢	١٥٠٠	٢٨	نیە	نیە	٣
کۆی گشتی	١٠٣٤	٧٥٢٠	١٦٣	١	٦	٣٦

تێبنی / ١-لاسەنگیەك هەیە لە دابەش بونی ئاژەڵداری - تەنها بۆ زانین، نمونە ماڵێك ٢٠٠ بزنی هەیە هەمو دانیشتوانەکەی تری هەمان گوند ٥٠ بزنیان هەیە. مەڕو مانگاو پەلەوەریش بە هەمان شێوە.

٢ -لە هەمو سنورەکە ٣٨پڕۆژەی بە خێوکردنی پەلەوەر(دواجن) هەیە تەنها چوار دانە بێ مۆڵەتن بون تا ساڵی ٢٠١٨.

٣-هەموسنورەکە پەنجاو نۆ تراکتۆری جۆراو جۆری کشتوکاڵی هەیە.٢٠١٦

٤- هەمو سنوری ناحیە شەش گەلاب و سێ شۆفلی هەیە.٢٠١٧

٥- هەمو سنوری ناحیە نزیکەی هەزار کورە هەنگی هەیە.٢٠١٦

٦- هەمو سنورەکە سێ حەوزی بەخێوکردنی‌ماسی هەیە.٢٠١٨

٧- هەمو سنوری بالیسان لە دوسەدو یەك ئۆتۆمبێلی جۆراو جۆری بارهەڵگرو ئۆتۆمبێلی تایبەتی و تاکسی لێبو لە ٢٠١٤. لە بەروارى بون بە ناحیە هەمو سنورەکەبیست ئۆتۆمبێلی کۆنی لەجۆری جێب و بەڕازیلی و لاندکرۆزەرو پیکابی لێبوو.

ئاماری سەرچاوەی بیری ئاو جۆری(پایل) سوری. ساڵی ٢٠١٦

ناوی شوێن	بیری پایل (سوری) تا سالی ٢٠١٦	ژ. سەرچاوەی کانیاوی وشك نەبو	ژ. سەرچاوەی کانیاوی وشك بو
بالیسان	٢١٠	٢٦	٢٧
کانی بەرد	١٢	٣	١٨
بێراوە	٩٨	٨	٢٠
شێخ وەسان	٣	٩	١٤
شیرەی سەرو	١	٢	٢
شیرەی خوارو	٢	٣	٢
خەتێ	٦٠	١٩	٢
دەراش	٤٠	٢	٢
توتمە	١١٠	٦	٩
باروکاوە	٨	٤	٤
بیرۆ	١١	٣	٣
سپیلکە	٣٥	١	١
خۆران	١٠٥	١	٣
کۆی گشتی	٦٩٨	٨٧	١٠٧

تێبینی / تەنها پێنج بیری ئیرتیوازی هەیە لە هەمو سنورەکەدا.

سەرنج / وەك لە ئامارەکە دەرەکەوێت لە ئێستادا ٨٧ کانیاو هەن کە تا ئێستا وشك نەبوینەو ١٠٧ کانیاویش وشك بون. هۆیەکی وشك بونی کانیاوەکان دەگەڕێتەوە بۆ ئەو هەمو بیرەی هەڵکەنراون کە ناسراون بە بیری (پایلی سوری) چونکە کوردەئاوارەکانی رۆژاوای کوردستان بون ئەم دەزگایانەیان هێنا هەرێمی کوردستان و خەڵکی بیری پێ هەڵکەندن کە بوە هۆی نەمان و وشك بون یان کەم بونەوەی ڕێژەی بەرچاوی زۆربەی کانیاوەکان. تا ساڵی (٢٠١٦) ٦٩٨ بیری پایل لێدراون کە ژمارەیان نزیکە لەوەی هەرخێزانەو یەك بیری بەرکەوێت. هۆی تری گۆڕانی کەش و هەواو کەمی ڕێژەی بارینی بەفرو بارانە.

ناوی کانیاوەکانی بالیسان

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

کانییێ گەورە دەکەوێتە ناوەڕاستی بالیسان و سەرچاوەی سەرەکی دابین کردنی ئاوی خواردنەوەو ئاودێریە. لە ئێستادا ئاوەکەی زۆر کەم بوە بە بەراورد بەساڵانی نەوەدەکان بیکەی بە چوار بەش سێ بەشی کەمی کردوە. کانییێ باراویێ دوەم سەرچاوەی ئاوە. کانی ونسیان - کانییێ قاسماوێ- کانییێ کونە سیخوڕێ-کانییێ کەندەشینان وشك بوە - کانییێ ئەستێرێ - کانییێ شەمسی - کانی کەرەکین خوارێو سەرێ - کانییێ خەزاروکێ - کانییێ کەڕێ - کانییێ گڕاوێ- کانی مەلا حەسەنی زیخماری -کانییێ کاولان - کانییێ دادێزێ - کانییێ باپیری- کانی بۆگەن - کانییێ ئاشی - کانییێ میران - کانییێ میروسیان - کارێزێ گۆردیوانێ- کانییێ مەلائۆمەری - کانییێ حەسەنی- کانییێ میری - کانییێ ساردکێ - کانییێ سولاوکێ - کانییێ سۆیکاکیلی - کانییێ مام مەلاسی - کانییێ خدرەمەڕی - کانیی حەمەدی مەلای وشك بوە - کانی فۆرکە- کانییێ باغی - کانییێ گۆڕەشێری- کانییێ گۆڕبەرانان - کانییێ کانیلان - کانییێ گۆمەزیزنێ وشکبوە- کانییێ گۆمێ ڕابییێ - کانییێ حەمەدی بەکری- کانییێ ملاجەری - کانییێ جولەکان - کانییێ تەوسکەی - کانی ڕەشەکانیان - کانییێ ماشکان - کانی کرۆسك - کارێزێ گردی دێگەی - کانییێ لاسان - کانییێ جۆتەبییێ وشك بوە -کانییێ باتکان وشك بوە- کانییێ شەلەگەی- کانییێ برایمی وشك بوە - کانی سپیلك - کانی بەراز - کانییێ عزیز صادق بەگی - کانییێ مێرگەکونێ - بیرێ ئاوێ کەندولەی - کانی بێشێخ.

بەداخەوە وەك ئاماژە پێدرا پێشتر بەشێکی زۆر لەم کانیاوانە وشك بون و هەندێکیان ئاسەواریان نەماوە.

لە ڕێگەی پرۆژەی ئاوی حکومی بیری ئیرتیوازی ئاو بۆ ماڵان دابین کراوە.

هەندێ ناوی‌شوێنەوارو ناسراوەکانی بالیسان

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

هەندێ لە ناوە ناسراوەکانی:

شرێمك بەشەکی گەورەو سەرەکی بالیسانەو چەندین گۆڕستان و شوێنەوارو کانیاوی خۆی هەیە. دەکەوێتە باشوری خۆراوای بالیسان.- گردی شلەیمونی شلەیمون ناوی جولەکانەجو تا ساڵی هەزارو نۆسەدو چلەکانی سەدەی ڕابردو ژیاون لە بالیسان - ڕێزەڕەز - چاردیوار - بادینار - گردی دێگەی - گۆردیوان - خدر خەزا - سەرملە - بەردی ئۆغزبەگی - زەردکان – قەراتیلۆك - بۆرە بەرد - زێلان - گۆڕەشێر - گۆڕێ بەردکەلایان - کەندی کافران - شەمس - بەردی عەزیای شێوەی مارێك لەسەر تاشە بەردێك هەڵکەنراوە - مێران - کونە سیخوڕ - قاسماوە - کونە نان - گۆڕبەرانان - پاوانی مام عەلی- ونسیان - جۆگەی دێرەییان - چیل و چۆم - بن سۆر - باوکەحمەران - بەردی فەقێیان گەری بێشێخێ.

ناوی گۆڕستانەکان.

١- گۆڕستانی باپیر سۆی مستەفای بادیناری (بادینار) ٢- گۆڕستانێ گۆڕێ عەلی بەگی نزیك گردی شلەیمۆنی ٣- گۆڕستانی چاکی زیخماری- قەبرستانێ غەریبان لەنزیك چاکی زیخماری بو مهاجیرەکانی گرانیێ گەورەی لێ نێژرابون بە قەبرێ غەریبان ناسرا بو ئێستا بۆتە ڕێگاو ئاسەواری نەماوە ٤- گۆڕستانێ شێخ محەمەدی سەرگۆڕێ ٥- گۆڕستانێ خدرخەزای ٥- گۆڕستانێ قەبرۆکان. ٦-گۆڕستانێ شێخ وەسمانی ناوباخچان ٧- گۆڕستانێ کەندە کۆخی نزیك قەراتیلۆکێ. جولەکانیش یەك گۆڕستانیان هەبو لە موریسیان بە ناوی قەبرستانێ گۆردیوانێ.

ناوی ئەشکەوتەکانی

ئەشکەفتێ حسێنی لاسی لە بن تاتان - ئەشکەفتێ دزان بەرامبەر بن کوڕی - ئەشکەفتێ شێخ وسوی لە کەندولەی - ئەشکەفتەگا لە کەندولەی - ئەشکەفتێ عەلیەبۆزی- ئەشکەفتێ چەکچەکیلەی- ئەشکەفتێ کونە سیخوڕێ - ئەشکەفتێ ناوخۆشی لە کەندولەی - ئەشکەفتێ کۆرانێ کەپەکی لە کەندولەی - ئەشکەفتێ کاولە سپی ناو گوندی - ئەشکەفتێ کانیێ کاولان - ئەشکەفتێ قەراتیلۆکێ - ئەشکەفتێ کەندی کافران - ئەشکەفتێ بەردەلانکی -ئەشکەفتێ کانیێ میران - ئەشکەفتێ پاوانی عەولای بەکری - ئەشکەفتێ باخچەی فارسی - ئەشکەفتێ ڕەشکی مەلا وەسمانی - ئەشکەفتێ بۆرەبەردی - ئەشکەفتێ پیسکان (ڕوخاوە).

ناوی چیاکان و شاخەکان و هەندێ لە شوێنە ناسراوەکانی سنوری ناحیە.

ئەو زنجیرە چیایەی لە باشوری ڕۆژهەڵاتی درێژ دەبێتەوە بۆ باشوری خۆراوای بەم شێوەیە پێك هاتوە لە ڕۆژهەڵاتیەوە (هەورێ + بن کوڕ- خوار بنکوڕی (کەپکە ڕەشان - تاتان) بەدوای بنکوڕی مێردۆزان + خدرەخول + میلێ مەحمود بەگی + کلاوقاسم) دامێنی ئەو زنجیرەچیایە لەرۆژهەڵاتەوە بۆ رۆژاوا بەمشێوەیە (کانی گویز - سێورگە تەلانە- گەری ئەشکەفتێ عەلیەبۆزی - بۆسەرەوە وێزە مار+ گەری سورمێ- بن هەرمی - گەری بێشێخێ دەکەوێتە نێوانی بن هەرمی و گۆڕەنۆك) وێزێ ئەحمەد خارندان سەرەتای گەری ڕەشەدۆری - (گەری کەندولەی + چەقەری حاسێ + کۆرانە کەپەنگ بۆسەرەوەش گۆڕەهەرس + هەرکەوێ هۆدەرێ) ئەوانە دەکەونە دامێنی کلاوقاسم بەلای گەری بێشێخێ. سەری کەندولەی. کەپکی دارەشان سەری گۆڕەنۆکێ - گۆڕەنۆك + کۆمە پرینگ دەکەونە دامێن قۆچاری. (کلاوقاسم - بەردەبوك - زەردکان - شاخی سۆر) لەدامێن کلاو قاسم لە رۆژهەڵاتەوە قۆچار- سەرگۆڕان - دڕێماوان - ڕێێ گەوەی- شێخ سەف - کراوی داوەرێ - زینەتیر). لە خوار قۆچاری ئەم ناوانە هەن و درێژبۆتەوە تا زینەتیر (گەری ساریچ - قەراتێ کیژێ کافری دەکەوێتە سەروی گەری- گەری زێنێ - چەقەری لاتێ - گۆڕتارینان - تەلانێ حسن بەگی - کوپکی زیندانێ کە ئەشکەوتەکی لەڕوی رۆژاوا لێیە پێئەچێ وەکو زیندان بەکاریان هێنابێ - کۆمێ خواروکی).

ئەو زنجیرە چیایەی لە باکوری خۆرهەڵاتیەوە درێژ دەبێتەوە بۆ باکوری خۆراوا بەم شێوەیەیە. دەرەشیر ڕێگایەکی سەختی هەیە بۆ کانی کنێرو ئاراسن- تیێ مالندەی - هەرسەدەر یان دەرەهەرس- دەرەدار ڕێگایەکی سەختی تێدایە بۆ مەلەکان - سۆری خەرتەلان - خەندەك - تیێ شۆپەی- کونە بەفر - شۆپە - خاسۆر- سەرباری خەتێ.

چیای پشت گوندی بێراوە (بەرد بێراوە)– درێژیان -سەرەوار - کوێلەکان - کەرێتەی شێخوەسانان.

لە دامێنی شۆپە بەمشێوەیەیە. بەردەسن - شاخی سێمانە - قۆپی ڕەشکان - بەردەلانك - قوپی تەلانەی سەرباروکاوەی.

ناوی ئاژەڵ و گیاندارە کێویەکانی چیاکانی:

هەرس لەکۆن دا ژمارەیان زۆربوە ئێستا زۆر دەگمەنە + بەراز بە نێرەی دەوترێ (ئێکانە)بە مێیە دەوترێ (مالۆس) بە بێچوەکەی دەوترێ (کودەرە)لەئێستادا ژمارەیان گەلێك زۆرەو زیانی زۆر لە جوتیاران دەدەن - گورگ - پشیلە کێوی - سیخوڕ - سمۆرە - کوڕەبەشە - دەرەك - تورگ -ڕێوی - کەروێشك (کوێریشك)- سەگراو - گۆڕەویلکە - ژوشك - کەفتیار - بزن مشکە - (پڵنگ - بزنە کێوی - شور) لە کۆندا هەبون.

ناوی باڵندە کێویەکانی :

کەو - سوسکە - پۆڕ - زەردۆڵە - کۆتر - ڕەنگاڵە - گاپەل -بولبول - باز-هەڵۆ - سیسارك - سوانکە - قەرەبەرخۆرە (قەلەقاژ) - تفتیلك لەم ساڵانەی دواییدا ژمارەیان زۆر کەم بوەو زۆر دەگمەنن - کوختی - ڕیشۆرە - پۆپی سلێمانکە - هەوێردە - قەلە ڕەش - قەرە باچکە -قەلەگورگ - سۆفیلکە - حاجی لەق لەق لەکۆندا هاتون - قازو قورینگ لە وەرزی کۆچکردنیان هاتون - دارەش -کوندەبەبۆ - بەردەکوڕە- کویت کۆر (دارکۆرینە)- کوێشکە - شەمشەمەکۆر - کویت - کۆلارە - باشوکە - قرڕژ - زەردەشامی - مسکە - پندەڕیسکە - مریشکاویلە- کەڕە - (کوختی + خورماخۆرە لەدوای ساڵی ٢٠٠٠ پەیدابوە) - خەزایی وەختی توان دێن.

ناوی ئەو دارو درەختانەی لە چیاکانی سنوری ناحیەن.

داربەڕو - دارمازو کە حەوت جۆر بەری هەیە ئەوانیش (مازو + بەڕو + گروان + ماچیچك + جەفت + سێوەڕە + گەزۆ) - دارەبەن - بن مێش - کرۆسك - گێوژ - بلاروك - تاوك - چەقەلە کێوی - چاوڕەشۆك - شینکە - بەربەنی - سۆرکە - هەرمێ - هەرماسی - جۆخینی - هەنجیرە کیوی - سماق - دوکانە - تێرو - کەوەت - کنێر - شن - هەوریز - پەڕك - دیدار- قەرەقاج - بنوێشە تار- گوینی.

ناوی ئەو گژو گیایانەی هەن و دەڕوێن لە دێمی دا بۆ خواردن دەشێن.

کەنگر - کاردی جۆرەکانی کاردی شاخی + کاردی ڕیشۆری + کاردی قوڕێ - ترشۆکە + ڕێواس- مام ڕێواس - سۆریاز - ئەسلێرك - لوشە - هەندرێشە - پیفۆك - گێزبەلە - جاترە - نێرکەشوان - خاو- قەلەندۆر - پەلەزێ - سێبسکۆرە - مژمژۆك - چەقچەقە - خەرتەلە - دۆری - قوڕادە - باڕێزە - سیرۆك دەژاژی دەکرێ - گۆلمزە - زمانەگا - پێکۆترۆکە - گەپرۆکە - مام دەرزیلە - کوارگە دۆمبەران - مام جێژنە - گێزەر - دۆراغە - قەلۆك - قەلۆك خاتون - قەلۆك پەپولە - پەنیر گشتە - قەلۆك سابون کورکنە - نۆکە کێویلە - کەرتەشی - ڕازیانە کێوی - قەلانقۆز -تاریشك- تۆرکە - گیا پەرچێوە- سێرۆکە - پێ کەرەباب.

ناوی گوڵەکانی دەشت و چیا

شلێر - مێلاقە - نێرگز - کنێر - لەیل و پەڕ - سوسن - هەلاڵە - کورك حاجیلە - کروك ماست - هێرۆ - بۆژان - گوڵە ڕون - کروك نیسان - کروك فەقێ - شیلانە - گوڵە دەوری.

ڕوناس بەکاردێت بۆ جێگیرکردن (تەسبیت)ی ڕەنگ لەکۆن دا بەکارهاتوە+ گیا (کیمیا)بەکارهاتوە بۆچارەسەری برینی قوڵ.

هەندێ زانیاری لەسەر گوندی شیرەی سەروو

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی کانیاوەکانی. کانی ئاوەشیر - کانی بیۆك - کانی بن دەرەشیر وشك بوە - کانی گۆپڕمان وشك بوە.

شوێنە ناسراوەکانی.

١- شەونس ٢- گردی مام قادری ٣- بەربێراوە ٤- کولێرە سێنان ٥- ئەشکەفتێ برایمی ٦- کێلی ڕەشکی ڕەشك ئاسارە پێشتر گوندبوە ٧- تەلانی ناوڕەزان ٨- بەردە جند - دەلاقێ جوتیاران.

گۆڕستان : گۆڕستانی شیرەی سەروو.

هەندێ لە زانیاری لەسەر گوندی شیرەی خواروو

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی کانیاوەکانی :- کانی مۆتە - کانی پەڕگان - کارێز - کانی سارداو وشك بوە - کانی بێشۆڕ وشك بوە.

گۆڕستانەکان / گۆڕستانی باسکی بێشۆڕی - گۆڕستانی شێخ باو - گۆڕستانی شێخ محەمەدی گۆرانگێ - گۆڕستانی شێخ سلێمان و مەلا ئەحمەد.

شوێنە ناسراوەکانی.

شاخی مۆتە - قەراتگە - قۆپی حەتاری - شەونس - باسکی ئەحمەدی - باسکە درێژ - گردی کارێزی - کونە سیسارك.

هەندێ زانیاری لەسەر گوندی بێراوە.

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی کانیاوەکانی : کانییێ مزگەوتی گەورە - کانییێ ژنان نزیك مزگەوتی گەورە - کانییێ مزگەوتی بەگزادان - کانییێ شێخان - کانییێ ژنان ناوگوندی- کانییێ تەلانێ - کانییێ پیکێ - کانییێ بیۆکێ.

ناوی ئەو کانیاوانەی وشك بون :

کانی شمشەمۆر - کانی زەنگەر - کانی زارەتان - کانی خڕێ - کانی قەرات - کانی مێرگێ گەورە - کانی عەولا شلی - کانی مێرگەسیر- کانی سپیندار - کانی ڕفتەر - کانی چاردیوار - کانی کەندەسپیان - کانی داشەرەفان - کانی چۆمەرین - کانی ڕەرم - کانی خڕێ حەکی - کانی قیقەمار - کانی کونە کەوێشك - کانی بێریان - کانی سماقە.هەندێ لەم کانیاوانە دوو کانی یان زیاتر لە نزیك یەك بون بەهەمان ناوەوە.

ناوی گۆڕستانەکانی :

١- گۆڕستانی باسکی ئاشان گەورەترین گۆڕستانە ٢- گۆڕستانی دارێ گردی زیندیان ٣- گۆڕستانی دارێ قەربران ٤- گۆڕستانی میرچاران ٥- گۆڕستانی شێخ باو ٦- گۆڕستانی چاکی بەردەرکان ٧- گۆڕستانی باسکی گێوژۆکێ.

ناوی شوێنە ناسراوەکانی بێراوە :

چاردیوار - باسکی کونە خەینە - میرەسەر - میرگزران - باسکی ڕفتەری - مێرگەسیر - ڕەرم - دارێ بەپەڕۆ - گردی دێوان - بەرد بێراوە - سەرگۆڕ - سەرەوار - تارین - سماقە - مەمکێ پیرەدیانێ - ئەسپینداره - خوێڕیزان (بەو شوێنە دەوترێت کەخوێی تێدا دراوەتە ئاژەڵ بەتایبەتی بزن). + گورگان - کەندەسۆر ئێستا ئاوەدانی زۆری تێدایەو خانوی زۆری لێکراوە.

ناوی ئەشکەوتەکانی بێراوە:

ئەشکەفتێ پیرمەنگەری - ئەشکەفتێ ڕفتەری- ئەشکەفتێ درێژیان + ئەشکەفتی سۆرکی قارەمان + ئەشکەفتی تیوەر تیوەر – ئەشکەفتە سماق- ئەشکەفتێ برایمی - ئەشکەفتی ئۆمەرە میتاکان - ئەشکەفتە بزر.

گوندی خۆران

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی کانیاوەکانی:

کانی خۆران - کانی فەقێ قادری - کانی بیژگە - کارێزێ محمەدی مەولودی سەرجەمیان وشك بون.

له رێگەی پرۆژەی ئاوی حکومی بیری ئیرتیوازی ئاو بۆ مالآن دابین کراوە.

گۆڕستانەکانی :

گۆڕستانی شێخ محمەدی تاراوان + گۆڕستانی قەبرۆکان.

شوێنە ناسراوەکانی خۆران : گردی کونە خەزێنە - گردی خۆران پشت گوندی - کۆمێ خدرولاسان - کۆمە باریك.

گوندی دەراش :

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی ئاو و کانیاوەکانی : کانیێ مزگەفتێ -کانیێ مەلا خدری - کانی ژنان - کانی مەلا عەزیز - کانی سێورگەی -کانی تەلانەی -کانی گویز.

له رێگەی پرۆژەی ئاوی حکومی بیری ئیرتیوازی ئاو بۆ مالآن دابین کراوە.

گۆڕستانەکانی :

گۆڕستانی شێخ مستەفای - گۆڕستانی شێخ مەلا حەسەنی - گۆڕستانی صۆفی تەهای.

ناوی هەندێ لەشوێنە ناسراوەکانی دەراش.

(گردی بادینی - گردی سەرسۆری -گۆلان - چاکی کۆخانێ - سوراو - قەراتگە - کەرکوش - سەرگۆڕان - بەردی حەمی - شاخی سۆر).

هەندێ زانیاری لەسەرگوندی شێخ وەسان

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی کانیاوەکانی (کانی سنجەر - ئاویٚ گەناوان - کانی کامیسەی - کانی ڕەسوەزەرد - کانیێ گابڕەی - کانی ڕیخ - کانی هێلینان - کانی مام شێرەکە- کانی شێخ سەید - کارێزێ مێرگێ پێشتر کانی بوە).

ناوی هەندێ لە کانیاوە وشکبوەکانی (کانی پاشخانان - کانی سارداوێ - کانی مێشولان- کانی قونی - سەری کانیێ - کانی زەردك - کانی دەرماناوێ - کانی دڕیلان- کانی چاوەی شوانان - کانی بنگەز - ئاوێ دولقێ - کارێزێ ماندیان - کارێزێ مارێ حاجیان - کانی کۆڕان.

لە ڕێگەی پڕۆژەی ئاوی حکومی بیری ئیرتیوازی ئاو بۆ مالآن دابین کراوە.

گۆڕستانەکانی :

١- گۆڕستانی شێخ باوەدین ٢- گۆڕستانی شێخ زێندین ٣- گۆڕستانی شێخ محمدی ماندیان ٤- گۆڕستانی شێخ برایمی سنجەرێ ٥- گۆڕستانی چاکی منداروناں. گۆڕستانێ سارداوێ گابڕیەکان لەوێ نێژراون لە کۆن دا.

ناوی هەندێ لە شوێنەکان :

ئەشکەفتێ گەورە - بەردی دووکون - مێرگێ کامیسەی - پاش کەرەکان - کرتیلە - کۆراف - بۆکراوە - ماندیان - گۆمێ ستێرۆکان - باواج.

ناوی ئەشکەوتەکانی :

ئەشکەفتێ گەورە - ئەشکەفتێ سواری - ئەشکەفتێ حەمەدەمینی قادری - ئەشکەفتە زبر - ئەشکەفتێ چەکچەکیلەی- ئەشکەفتە قیڕ - ئەشکەفتێ ڕەش - ئەشکەفتێ کوناوێ دوو دانەن بەهەمان ناو - ئەشکەفتێ کونە گورگ - ئەشکەفتێ شیلانێ - ئەشکەفتێ کەڕەی - ئەشکەفتێ کونەفلوس - ئەشکەفتە سیخوڕ - ئەشکەفتە شن.

هەندێ زانیاری لەسەر گوندی کانی بەرد

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی کانیاوەکانی. (کانی نەخشین + کانی بیرۆکان + کانیێ حەلیمێ رەسولی).

ناوی کانیە وشك بوەکانی :

کانیێ سەروچاوێ - کانیێ عەبای - کانیێ ژنان - کانیێ خدری خدران - کانیێ مزگەفتێ - کانیێ باخچێ گەورە - کانیێ گورێ - کانی کانیلە - کانیێ گرەزەردی - کانیێ دەنگارێ - کانیێ شێخۆکی - کانیێ بەرماران - کانیێ مام حسێنی - کانیێ گێوژە سۆرێ - کانیێ بەرد قەرشتی - کانیێ تویێ گورگەی - کانیێ مام سابیری - کانیێ کەندی مەلا ئەحمەدی.

ناوی گۆڕستانەکانی :-

گۆڕستانی خدر خەزای - گۆڕستانی مام شێخ موحمەدی - گۆڕستانی مام پیرەکچکەلە - گۆڕستانی دارێ بەپەڕۆ - گۆڕستانی بەرماران.

هەندێ لەناوی شوێنە ناسراوەکانی:-

رەشە بەردی هەنارۆکان - گردی پیرە باوان - بەردی مەلا ئەحمەدی - شاخۆران - چەقەری سپی - گۆڕێ سەنەمۆکان - چەقەری قادری - خڕۆکان - گردی خدرخەزای - باسکی شیلانێ - گرد دوپشك.

ناوی ئەشکەوتەکانی:

ئەشکەفتێ شاخۆران - ئەشکەفتێ تەرتی شاخۆران - ئەشکەفتێ باخچێ گەورە.

هەندێ زانیاری لەسەر گوندی باروکاوە یان (بلاروکاوە)

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی کانیاوەکانی/ کانی قاژ - کانی پیرئۆمەر - کانی ژنان - کانیێ مزگەوتی باروکاوێ.

ناوی ئەو کانیاوانەی وشك بون.

(کانی شیوە باسك - کانی گچکە - کانی چۆمی - کانی بەراز).

گۆڕستانەکانی : گۆڕستانی مام نەبی - گۆڕستانی شێخ مەلا حەسەنی - چاکی گورگان خواردی.

ناوی هەندێ لە شوێنەکانی باروکاوێ :

گردی سالح و سابیری - پیرئۆمەر - گردی باروکاوێ - توێ سەرگشتیلەی - کۆمێ قاژی - گردی حەمەڕەشی - ساریج - کۆریان- ئەشکەفتێ صالح و سابیری - ئەشکەفتێ پیرئۆمەری.

هەندێ زانیاری لەسەر گوندی توتمە

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی کانیاوەکانی. کانیێ گوندی - کانی شێخارە - کانیێ مەمی - کانیێ نزرۆکەی - کانی بێریان.

ناوی کانیە وشك بوەکانی : کانیێ گۆڕێ - کانیێ کانی گرەسپی - کانی خدرۆك - کانیێ کاڕەسوی - کانیێ زێنێ- کانیێ گورێ - کانی کۆختە - کانیێ فاتە ڕەشێ - کانیێ پیرفای.

ناوی گۆڕستان:

گۆڕستانی شێخ تەهای - گۆڕستانی شێخ نورەدین - قەبرستان - گۆڕستانی چاکی گورگان.

ناوی هەندێ لە شوێنە ناسراوەکانی :

مێرگە سێن- نزرۆکە - کۆختە - دەنگارە - گرك - شیوچاران - گردی قەرەنورەدین - گردی حاجی مەحمود - باشەمزین - گۆڕبەکرۆسك - ڕازوکان - سینگی خەجێ - سەرگۆڕ - شێخ تەها - بیشەر - کوپکی زیندانێ - گۆڕتارین - چەقەری لاتێ.

ناوی ئەشکەوتەکانی:

ئەشکەفتە گا - ئەشکەفتێ کونەبا زۆر دورو درێژە - ئەشکەفتێ کونە سیخوڕێ - ئەشکەفتێ کونە هەرسێ - ئەشکەفتێ ڕازوکان - ئەشکەفتێ شێخ تەهای - ئەشکەفتێ هەرمیلەی.

هەندێ زانیاری لەسەر گوندی بێڕۆ

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی کانیاوەکانی. (کانیێ ماندیان - کانی گوندی -کانی سەرۆتێ کە دانیشتوانی خەتێ و بێڕۆ و سپیلکە سودمەندن لێی).

کانیە وشك بوەکانی :

کانی پیر ئاسکە - کانی بۆکری - سێ کارێز وشك بون.

گۆڕستانەکانی :گۆڕستانی بۆکری - گۆڕستانی مام سێمانی - گۆڕستانی سەید ئەحمەدی - گۆڕستانی پلکە شەکر - گۆڕستانی سەید حوسێنی.

ناوی هەندێ لە شوێنە ناسراوەکانی:

گردی حاجی - گردی بێڕۆیێ - قوپی بێڕۆیێ- شاخی بۆکری - تەپکی شوران - پاوانی حاجی بەگی.

هەندێ زانیاری لەسەر گوندی خەتێ

مەبەست لەنوسینی ئەم ناوانە ون نەبون و مانەوەیانە تەنها.

ناوی کانیاوەکانی. (کانیێ سماندارێ - کانیێ سۆران - کانیێ شێخ تەهای - کانیێ زێنێ - کانی بناوی -کانی پیرەسێن -کانی خانزاد - کانی دارەبەن - کانیێ سەرباریێ - کانی کەرەدیان - کانیێ مۆنزەرپنێ - کانیێ سەرۆتێ - کانیێ پلکە حەیشێ - کانی حەیدەری - کانی قونیان - کانی ئاژگەر - کانی حەمەد ئایشان - کانی سپیلکە - کانی کەرەك).

ناوی گۆڕستانەکانی:

گۆڕستانی باوەسو - گۆڕستانی شێخ سلێمان - گۆڕستانی شێخ ئۆمەر.

ناوی هەندێ لە شوێنە ناسراوەکانی:

بەربەرۆچکێ ئەسحابان - قەرات - باوسو - قوڕەبەگ - سەرگەڕەك - گردی خەتێ - قۆتەرێ ئاشی - ئاژگەر - ناوچیلان - شێخ ئۆمەر - شێخ سێمان - گرد دوپشك - گردی کانی کەرەك.

ناوە ناسراوەکانی شاخ:

شیو ڕزگان - سۆری مێش - ئاغ بەرێن - کەڕەدیان -فاتەر - گردیلان - شیوەبار - کەرێتە - کەرێتە کووڕان - کوناو - ئەشکەفتی کافران - گەری کەڕەدیان - بەردی ئەسحابان.

ناوی ئەشکەوتەکانی:

ئەشکەفتێ مەندان - ئەشکەفتێ سۆری مێش - ئەشکەفتێ کافران - ئەشکەفتێ خریشەکۆری- ئەشکەفتێ شێخ ئۆمەری - ئەشکەفتێ باینجان - ئەشکەفتێ عەولای حەلیمێ - ئەشکەفتێ صالح بەگی - ئەشکەفتێ پاوانی مام تەهای - ئەشکەفتێ لاسی - ئەشکەفتێ مەلا باوەدینی- ئەشکەفتێ بوکەسۆری - ئەشکەفتێ شیو قەراتان - ئەشکەفتێ بەردە لانکی کافران.

چەند زانیاریەکی پێویست

سنوری ناحیەی بالیسان ٤٠ مزگەوتی هەیە.

١٣ خوێندنگەی بنەرەتی + دوو ئامادەیی زانستی و وێژەی + دوو باخچەی ساوایانی هەیە.

حەوت بنکەی تەندروستی و یەك نەخۆشخانەی گشتی و یەك بنكەی (بەیتەری) هەیە.

ئەمانەی خوارەوە زانیاری گشتین لە ٢٠ / ٩ / ٢٠١٨ کراوە.

١- کەبابخانە ٢ دوو دانە.٢١ - شوشتنگە (غەسل) دوو دانە.

٢- سەرتاشخانە ٧ دانە. ٢٢ - دوکانی ماسی برژاندن دوو دانە.

٣- بەنزینخانە ٣ دانە.٢٣ - بەرگدوری ئافرەتان دوو دانە.

٤- بریکاری ئارد ٣ سێ دانە. ٢٤- پێشانگای ئۆتۆمبێل یەك دانە ٢٠١٤کراوە.

٥- بریکاری خۆراك دابەش کردن حکومی ١٢ دانە.بەرنامەی حکومەتی عیراقە بێ بەرامبەر خۆراك لە ڕێگای پسولەی خۆراك (فۆرمی بایع) دابەش دەکات لە ساڵی ١٩٩٨ تاکو ئیستا ٢٠١٨ بەردەوامە.

٦- مینی مارکێت ٤ دانە.

٧- گۆشت فرۆش قەسابی ٢ دانە.

٨- مریشك فرۆش ١٠ دانە.

٩- دوکانی کارەبایی و بۆڕی و ئاوەڕۆ ٨ دانە.

١٠- شیش و چیمەنتۆ ١ دانە.

١١- دوکانی شەکەرات و پسکیت و وردەواڵە ٢٨ دانە.

١٢- وێنەگر و کۆپی معاملات ٤ دانە.

١٣- وێنەگرو تۆماری ڤیدیۆ ٢ دانە.

١٤- دوکانی مۆبایل و پیداویستی مۆبایل ٤ دانە.

١٥- دەرمانخانە ٢ دانە.

١٦- ئاسنگەرو لەحیم کردن ٤ دانە.

١٧- دوکانی ئەلەمنیۆم و پی ڤی سی ٢ دانە.

١٨- جامبڕ ١ دانە.

١٩- کافتریا (گازینۆ) ٢ دانە.

٢٠- ڕۆن گۆڕو فیتەری ٧ دانە.

ئەمە مێژوی بیست ساڵەی ناحیەی بالیسانە، لە ڕۆژی دروست بونیەوە یەکێك بوم لە دانیشتوانەکەی، لەگەڵ ئەو زانیاریانەی کە کۆم کردونەتەوە لە زۆر بواری جیاوازو تێم ئاخنیوە، ئومێدەوارم لە ساڵانی داهاتو زیاتر خزمەت بکرێت و هیواو خۆزگەی هەموان بێتە جێ و گوندەکانی نمونەی جوانی و جێی سەرنجی گەڕیدەو گەشتیاران بێت.

بۆیە دەخوازم لە ئایندەدا.

١- سەرجەم ڕێگاوبانەکانی ڤیڕتاو بکرێن و شۆستەکانی جوان بکرێن و جۆرەها گوڵ و درەخت بڕوێنرێن کە لەگەڵ ئاو هەواو سروشتی ناوچەکە بگونجێن.

٢- بەهۆی کەش و هەوا خۆشەکەی لە زۆربەی کاتەکانی دا و بونی ڕوبەرێکی زۆری سروشتی دلگیر. دەتوانرێت جۆرەها سەیرانگاو شوێنی دانیشتن و کافتریاو باڵەخانەو هۆتێلی لێ دروست بکرێت. بونی تەلەفریك بۆ شاخ و شوێنە سەختەکانی دەبێتە سەرنجی گەشتیارانی ناوەخۆو بیانی.

٣- کردنەوەی بارەگاو لق و سەنتەری ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی بۆ داکۆکی لە ماف و ئازادی چین و توێژەکانی.

٤- گرنگی زیاتردان بە کشتوکاڵ وەك دروست کردنی جۆگای ئاودێری و گلدانەوەی ئاو ئەگەر بەنداوی بچوکیش بێت، کە زۆر شوێنی لەباری هەیە وەك گەری بێشێخ بە نمونە لە زستانان دا ئاوی بەفرو بارانی زۆرە. هێنانی کەرەستەو ئامێری پێشکەوتوی جۆراو جۆر بۆ سەرجەم بوارەکانی کشتوکاڵ و ئاژەڵداری وبەخێوکردنی پەلەوەر. دەبێتە سەرچاوەی بژێوی باش بۆ دانیشتوانی.

٥- دروست کردنی کارگەی جۆراو جۆر.

٦- کردنەوەی ناوەندی زانستی بەتایبەتی پەیمانگای کشتوکاڵ.

لەکۆتاییدا دوبارە سوپاسی هەمو ئەوکەسانە دەکەم کە هاوکارمبون ئەگەر بەیەك وشەش بوبێت، وە هیوا خوازم جێی ڕەزامەندیتان بێت و لە کەم و کوڕیەکانم ببورن.

مخلص اسماعیل ابراهیم

٢٨ / ١٢ / ٢٠١٨

٢٠١٨

٢٠١٨

شەهیدی فەرماندە
مەلا نەجم
لە ساڵی ١٩٦٥ لە دایک
بووە. لە بەرەبەیانی
١٩٩٧/١٠/٣٠
شەهید بووە...
٢٠١٨

٢٠١٨

٢٠١٨

٢٠١٨

٢٠١٨

٢٠١٨

٢٠١٨